

Lahti

Käyttösuunnitelma 2025

Elinvoiman palvelualue

Elinvoima- ja työllisyysjaosto 20.1.2025

Versiointi:

Versionro ja päiväys	Päivitys/muutos	Käsittely
1/14.1.2025		ETJ 20.1.2025 §

Lyhenteet

KTJ Elinvoima- ja työllisyysjaosto KH Kaupunginhallitus KV Kaupunginvaltuusto

Sisällys

1. Johdanto	4
1.1. Lahden kaupungin toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelma vuosille 2024–2027	4
1.1.1. Talouden tasapaino-ohjelman taloudelliset tavoitteet	4
1.2. Viranhaltijapäätösten nähtävillä pitäminen	5
1.3. Kokousaikataulu	5
2. Elinvoiman palvelualueen vuoden 2025 kärkitoimenpiteet	7
3. Elinvoiman palvelualue	18
3.1. Määräraha-aulukko	18
3.2. Talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen	18
3.3. Henkilöstö	18
3.3.1. Organisaatio	19
3.4. Elinvoiman yhteiset ja kasvupalvelut-vastuualue yhteensä	20
3.4.1. Määräraha-aulukko	20
3.4.2. Toimintasuunnitelma 2025	20
3.4.3. Avustukset sekä maksu- ja rahoitusosuudet	22
3.5. Työllisyyspalvelut-vastuualue	24
3.5.1. Määräraha-aulukko	24
3.5.2. Toimintasuunnitelma 2025	24
3.5.3. Avustukset sekä maksu- ja rahoitusosuudet	26
4. Käyttösuunnitelman liitteet	28
4.1. Liite 1 Osamäärärahat vastuualueittain	29
4.2. Liite 2 Laskentatunnisteet ja hyväksyjät	30

1. Johdanto

Kunnan taloudenhoitoa ja sen järjestämistä ohjaavat kuntalain (2015/410) 13. luku, kirjanpitolaki (1997/1336) ja -asetus (1997/1339), kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston antamat ohjeet, Suomen Kuntaliiton suositus kunnan ja kuntayhtymän talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä Lahden kaupungin hallintosääntö ja erilliset toimintasäännöt.

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Kaupunginvaltuuston 25.11.2024 § 123 hyväksymän talousarvion ja kaupunginhallituksen 2.12.2024 § 413 hyväksymän toimeenpano-ohjeen perusteella on laadittu konsernihallinnon sekä elinvoiman, sivistyksen ja kaupunkiympäristön palvelualueiden käyttösuunnitelmat, joissa kohdistetaan määrärahat ja tuloarviot käyttötarkoitusten mukaisesti sekä asetetaan tarkennettuja toiminnallisia tavoitteita.

Käyttösuunnitelmissa esitetään strategian toiminnalliset tavoitteet, talouden tasapaino-ohjelman mukaiset toimenpiteet, henkilöstösuunnitelma ja määräraha- sekä tuloarvioiden kohdistaminen. Osana käyttösuunnitelmia päätehtävien toimitusten hyväksyjät. Lisäksi voidaan päättää toistuvaisavustuksista tai muista erityisistä määrärahavaroista. Maksettavien avustuksien osalta huomioidaan Euroopan unionin valtiontukisääntely. Käyttösuunnitelmat hyväksytään toimielimissä 31.1.2025 mennessä ja ne toimivat pohjana talousarvion seurannassa ja raportoinnissa. Toimielimille raportoidaan talouden ja toiminnan toteumasta sekä ennusteesta neljännesvuosittain niiden alaisen yksiköiden osalta. Lahti on ottanut käyttöön ilmastobudjetoinnin vuoden 2025 talousarviossa. Ilmastobudjetin toteumasta raportoidaan vuositasolla tilinpäätöksen yhteydessä.

Lahden kaupungin talousarvion 2025 toimeenpano-ohjeiden mukaisesti on valmisteltu palvelualuekohtaiset käyttösuunnitelmat, jotka viedään toimielimiin päätettäväksi seuraavasti:

- konsernihallinnon käyttösuunnitelman hyväksyy omien alaistensa yksiköiden osalta
 - kaupunginhallitus: kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja konsernihallinnon vastuualue, käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot
 - konserni- ja tilajaosto: Lahden Tilakeskus -taseyksikkö
 - tarkastuslautakunta: ulkoinen tarkastus
- elinvoiman palvelualueen käyttösuunnitelman hyväksyy elinvoima- ja työllisyysjaosto
- sivistyksen palvelualueen käyttösuunnitelman hyväksyy omien vastuualueidensa osalta
 - sivistyslautakunta: sivistyksen yhteiset, lasten ja nuorten kasvun vastuualue sekä osallisuuden ja tiedon vastuualueen osalta palveluyksiköt: lukiokoulutuspalvelut ja Wellamo-opisto
 - hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta: liikunnan ja kulttuurin vastuualue sisältäen Lahden kaupungin-orkesterin ja Lahden kaupunginteatterin sekä osallisuuden ja tiedon vastuualueen osalta palveluyksiköt: kirjasto- ja tietopalvelut ja osallisuus ja hyvinvointipalvelut
- kaupunkiympäristön palvelualueen käyttösuunnitelman hyväksyy omien vastuualueidensa osalta
 - kaupunkiympäristölautakunta: palvelualueen yhteiskustannukset, kaupunkitekniikka, kaupunkisuunnittelu sekä rakennus- ja ympäristövalvonta
 - Lahden seudun joukkoliikennelautakunta: joukkoliikenne.

Kaupunginvaltuusto on käsitellyt 9.12.2024 § 132 hallintosääntömuutoksia, joilla tulee olemaan vaikutuksia luottamushenkilö- ja virkaorganisaatioon 1.6.2025 alkaen. Muutosten vaikutukset käyttösuunnitelmiin valmistellaan keväällä 2025 ja tuodaan erikseen päätöksentekoon.

1.1. Lahden kaupungin toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelma vuosille 2024–2027

Kaupunginvaltuusto päätti uudesta Lahden kaupungin toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelmasta 20.5.2024 § 63. Ohjelman mukaisesti kaupungin taloutta tasapainotetaan 50,0 milj. eurolla vuosina 2024–2027. Ohjelmassa on määritetty euromääräiset tavoitteet toimintatulojen ja -menojen, verotulojen sekä rahoitustulojen ja -menojen osalta.

1.1.1. Talouden tasapaino-ohjelman taloudelliset tavoitteet

Toimintatulojen kasvutavoitteeksi on asetettu 1,0 milj. euroa. Tavoitteen toteutuminen edellyttää päätöksiä esimerkiksi tonttien hintojen, pysäköintimaksujen, kaupunkisuunnittelun taksojen, yleisten alueiden taksojen, venepaik-

kamaksujen, joukkoliikenteen lippuhintojen sekä muiden mahdollisten lupa- ja valvontamaksujen hintojen korotuksista.

Toimintamenojen vähennystavoitteeksi on asetettu 18,1 milj. euroa. Tavoitteesta kohdistuu konsernihallintoon 3,35 milj., elinvoiman palvelualueen toimintaan 0,65 milj. sekä työttömyydestä aiheutuviin menoihin 5,0 milj., sivistyksen palvelualueelle 6,1 milj. ja kaupunkiympäristön palvelualueelle 3,0 milj. euroa.

Rahoitustulojen ja -menojen nettokasvutavoitteeksi on asetettu 15,0 milj. euroa. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää rahoitusmenojen pienentämistä, konsernista saatavien osinkotuottojen kasvua, muiden rahoitustulojen kasvua, investointien rahoitusratkaisujen tarkastelua, vuosittaista omaisuuden myyntivoittojen toteutumista sekä konsernirakenteen tarkastelua. Verotulojen kasvutavoitteeksi on asetettu 15,9 milj. euroa. Strategian elinvoimatoimenpiteille on asetettu tavoite niin, että verotulojen kasvu, toimintaympäristöstä tulevan kasvun lisäksi, on 5,0 milj. euroa. Tavoitteen toteutuminen edellyttää elinkeinoelämän sijoittumispäätöksiä Lahteen. Verotuloille on asetettu 10,9 milj. euron tavoite niin, että kunnallisveroa korotetaan vuonna 2027.

Tavoitteet sisältyvät vuoden 2025 talousarvioon ja taloussuunnitelmavuosien 2026–2027 lukuihin. Euromääräisiä tavoitteita toteuttavista toimenpiteistä päättää toimivaltainen toimielin. Taloudelliset tavoitteet kuvataan talousarviossa ja toimenpiteet käyttösuunnitelmissa. Ohjelman toteutumisesta raportoidaan toimielimille osana talouden ja toiminnan neljännesvuosiraportointia.

Talouden tasapaino-ohjelma 2024–2027

Tuloslaskelma	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Yhteensä
Toimintatulot	0	500 000	500 000	0	1 000 000
Kaupunkiympäristön palvelualue	0	500 000	500 000	0	1 000 000
Toimintamenot	-1 157 500	-3 477 500	-6 030 000	-7 435 000	-18 100 000
Konsernihallinto	-750 000	-2 220 000	-230 000	-150 000	-3 350 000
Elinvoiman palvelualue	-50 000	0	0	-600 000	-650 000
Sivistyksen palvelualue	-257 500	-827 500	-2 500 000	-2 515 000	-6 100 000
Kaupunkiympäristön palvelualue	-100 000	-430 000	-1 300 000	-1 170 000	-3 000 000
Työttömyydestä aiheutuvat menot	0	0	-2 000 000	-3 000 000	-5 000 000
Verotulot, elinvoiman lisäys	0	0	3 000 000	2 000 000	5 000 000
Rahoitustulot ja -menot	0	10 300 000	1 260 000	3 440 000	15 000 000
Verotulot	0	0	0	10 900 000	10 900 000
Tilikauden tulos	1 157 500	14 277 500	10 790 000	23 775 000	50 000 000

Luvut ovat muutos edelliseen vuoteen.

1.2. Viranhaltijapäätösten nähtävillä pitäminen

Kaupungin kuulutukset julkaistaan sähköisinä kaupungin yleisessä tietoverkossa www.lahti.fi > Ajankohtaista > Kuulutukset.

Viranhaltijapäätökset pidetään yleisesti nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa www.lahti.fi, mikäli asianomainen viranomaisen katsoo sen tarpeelliseksi eikä salassapittoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

1.3. Kokousaikataulu

Vuoden aikana päivitettävä kokousaikataulu:

- Lahden kaupungin sisäisessä tietoverkossa Tietoa meistä > Päätöksenteko > Toimielimet ja päätöksenteko > Kaupunkitasoinen kokousaikataulu 2025.

Kaupungin yleisessä tietoverkossa www.lahti.fi > Kaupunki ja päätöksenteko > Päätöksenteko > Tutustu päätöksentekoon > ao. toimielin.

Kokousaikataulu v. 2025 KEVÄT

TAMMIKUU		HELMIKUU		MAALISKUU		HUHTIKUU		TOUKOKUU		KESÄKUU	
1Ke		1La		1La		1PTI	KP (keskusta, pohjoinen)	1To		1Su	
2To		2Su		2Su		2Ke	Pjtmk, KV-info ja kyselytunti	2Pe		2Ma	Koulutus valtuutetuille?
3Pe		3Ma	KH, KV	3Ma	KH	3To	KP (itä, etelä)	3La		3Ti	
4La		4Ti	KP (itä, etelä)	4Ti		4Pe		4Su		4Ke	KV-info
5Su		5Ke		5Ke	Pjtmk, KV-info	5La		5Ma	KTI, ETJ	5To	KV-seminaari
6Ma	Loppilainen	6To	KP (keskusta, pohjoinen)	6To	JÄTE	6Su		6Ti		6Pe	KV-seminaari
7Ti		7Pe		7Pe		7Ma	KH, KV	7Ke		7La	
8Ke		8La		8La		8Ti		8To		8Su	
9To		9Su		9Su		9Ke		9Pe		9Ma	KV
10Pe		10Ma	KTI, ETJ	10Ma	KH, KV	10To		10La		10Ti	
11La		11Ti	SIVLA, JOLI	11Ti	RYLL	11Pe		11Su		11Ke	
12Su		12Ke	KYLA, HYVLA	12Ke		12La		12Ma	KH	12To	
13Ma	KH	13To		13To		13Su		13Ti	RYLL	13Pe	
14Ti	SIVLA-sem., RYLL	14Pe		14Pe		14Ma	KTI, ETJ	14Ke	Pjtmk, (KV-info)	14La	
15Ke	HYVLA-sem., KYLA-sem.	15La		15La		15Ti		15To		15Su	
16To	JOLI-sem.	16Su		16Su		16Ke		16Pe		16Ma	KH
17Ti		17Ma	KH	17Ma	KTI, ETJ	17To		17La		17Ti	
18La		18Ti	TARKLA	18Ti	SIVLA, JOLI	18Pe	Ykköperjantai	18Su		18Ke	
19Su		19Ke	KH Iltakoulu	19Ke	HYVLA, KYLA	19La		19Ma	KH, KV	19To	
20Ma	KTI, ETJ, TARKLA	20To		20To		20Su	Pääsiäispäivä	20Ti	SIVLA, JOLI	20Pe	Suhannusaatto
21Ti	VN, HYVLA	21Pe		21Pe		21Ma	2. Pääsiäispäivä	21Ke	KYLA	21La	Suhannuspäivä
22Ke	TARKLA, KYLA	22La		22La		22Ti	SIVLA	22To	HYVLA, JÄTE	22Su	
23To	SIVLA, JOLI, VMN	23Su		23Su		23Ke	KYLA	23Pe		23Ma	
24Pe		24Ma	Hiihtolomaviikko	24Ma	KH	24To		24La		24Ti	
25Su		25Ti		25Ti	TARKLA	25Pe		25Su		25Ke	
26Ma		26Ke		26Ke	KH Iltakoulu	26La		26Ma	KH	26To	
27Ti	KH	27To		27To		27Su		27Ti	KP (itä, etelä)	27Pe	
28Ti	RYLL	28Pe		28Pe		28Ma	KH	28Ke	KP (keskusta, pohjoinen)	28La	
29Ke	Pjtmk, KV-info ja kyselytunti			29La		29Ti	TARKLA	29To	Hietatorstai	29Su	
30To				30Su		30Ke		30Pe		30Ma	
31Pe				31Ma	KH			31La			

KV = Kaupunginvaltuusto klo 18.00
KV-info = Kaupunginvaltuustoinfo klo 16.30
KH = Kaupunginhallitus klo 15.30 (valtuustopäivinä klo 14.30)
KH Iltakoulu = klo 17.00
KTI = Konserni- ja tilajaosto klo 13.00
ETJ = Elinvoima- ja työllisyysjaosto klo 15.00
Pjtmk = Valtuustoryhmien puheenjohtajatoimikunta klo 14.30

WOJK = Wellamo-opiston johtokunta klo 16.30, jollei toisin ilmoiteta
SIVLA, HYVLA = Sivistyskeskuksen palvelualueen lautakunnat klo 16.00, jollei toisin ilmoiteta.
KYLA, RYLL, JÄTE, JOLI = Kaupunkiympäristön palvelualueen lautakunnat klo 16.00 jollei toisin ilmoiteta.
TARKLA = Tarkastuslautakunta klo 9.00, jollei toisin ilmoiteta.
KP = Kumppanuuspyödyt (keskusta, etelä, itä, pohjoinen) klo 16.30, jollei toisin ilmoiteta
VN = Vanhusneuvosto klo 10.00, jollei toisin ilmoiteta.
VMN = Vammainsneuvosto klo 16.30, jollei toisin ilmoiteta

Vki, pyhä tai muu vapaapäivä
Koulujen talviloima, vko 9

Kokousaikataulu v. 2025 SYYSKÄ

Huom. syyskauden kokouspäivät ovat alustavia. Syyskauden kokouspäivät päätetään uuden valtuustokauden toimielimissä.

HEINÄKUU		ELOKUU		SYYSKUU		LOKAKUU		MARRASKUU		JOULUKUU	
1Ti		1Pe		1Ma	KH, KV	1Ke	KP (itä, etelä)	1La		1Ma	KH
2Ke		2La		2Ti	RYLL, SIVLA-sem.	2To	KP (keskusta, pohjoinen)	2Su		2Ti	SIVLA-sem., JOLI-sem.
3To		3Su		3Ke	HELA-sem., KYLA-sem.	3Pe		3Ma	KH TA + KH	3Ke	HELA-sem., KYLA-sem.
4Pe		4Ma		4To	JOLI-sem.	4La		4Ti	(KH TA)	4To	
5La		5Ti	RYLL	5Pe		5Su		5Ke	Pjtmk, KV-info ja kyselytunti	5Pe	
6Su		6Ke		6La		6Ma		6To		6La	Itsenäisyyspäivä
7Ti		7To		7Su		7Ti	RYLL	7Pe		7Su	
8Ti		8Pe		8Ma	KH	8Ke	KJ TA-esitys	8La		8Ma	
9Ke		9La		9Ti	SIVLA, JOLI	9To	KV-seminaari	9Su		9Ti	RYLL
10To		10Su		10Ke	HELA, KYLA	10Pe	KV-seminaari	10Ma	KH, KV	10Ke	Pjtmk, KV-info
11Pe		11Ma	KH	11To	JÄTE	11La		11Ti	RYLL	11To	
12La		12Ti		12Pe		12Su		12Ke		12Pe	
13Su		13Ke	KH Iltakoulu	13La		13Ma	KH	13To		13La	
14Ma		14To	KV-strategiasem.	14Su		14Ti	SIVLA, JOLI	14Pe		14Su	
15Ti		15Pe		15Ma		15Ke	HELA, KYLA	15La		15Ma	KH, KV
16Ke		16La		16Ti		16To		16Su		16Ti	SIVLA, JOLI
17To		17Su		17Ke	KH Iltakoulu	17Pe		17Ma	KH	17Ke	HELA, KYLA
18Pe		18Ma		18To		18La		18Ti	SIVLA, JOLI	18To	JÄTE
19Su		19Ti		19Pe		19Su		19Ke	HELA, KYLA	19Pe	
20Ma		20Ke		20La		20Ma	Syysloima	20To	JÄTE	20La	
21Ma		21To	KH ja lautakunnat seminaari	21Su		21Ti		21Pe		21Su	
22Ti		22Pe		22Ma	KH	22Ke		22La		22Ma	
23Ke		23La		23Ti		23To		23Su		23Ti	
24To		24Su		24Ke	Pjtmk, KV-info ja kyselytunti	24Pe		24Ma	KH, KV-TA	24Ke	Jouluaatto
25Pe		25Ma	KH	25To		25La		25Ti		25To	Joulupäivä
26La		26Ti		26Pe		26Su		26Ke	KH Iltakoulu	26Pe	Tapaninpäivä
27Su		27Ke	Pjtmk, KV-info	27La		27Ma	KH	27To	KP (kaikki)	27La	
28Ma		28To	KP (kaikki TA-seminaari)	28Su		28Ti		28Pe		28Su	
29Ti		29Pe		29Ma	KH, KV	29Ke	KH Iltakoulu	29La		29Ma	
30Ke		30La		30Ti		30To		30Su		30Ti	
31To		31Su				31Pe				31Ke	

KV = Kaupunginvaltuusto klo 18.00
KV-info = Kaupunginvaltuustoinfo klo 16.30
KH = Kaupunginhallitus klo 15.30 (valtuustopäivinä klo 14.30)
KH Iltakoulu = klo 17.00
Pjtmk = Valtuustoryhmien puheenjohtajatoimikunta klo 14.30
HELA = Hyvinvointi- ja elinvoimalautakunta klo 16.00?, jollei toisin ilmoiteta.
SIVLA = Sivistyslautakunta klo 16.00, jollei toisin ilmoiteta.
KYLA, RYLL, JÄTE, JOLI = Kaupunkiympäristön palvelualueen lautakunnat klo 16.00, jollei toisin ilmoiteta

TARKLA = Tarkastuslautakunta klo 9.00, jollei toisin ilmoiteta.
WOJK = Wellamo-opiston johtokunta klo 16.00, jollei toisin ilmoiteta
VN = Vanhusneuvosto klo 10.00, jollei toisin ilmoiteta.
VMN = Vammainsneuvosto klo 16.30, jollei toisin ilmoiteta
KP = Kumppanuuspyödyt (keskusta, etelä, itä, pohjoinen) klo 16.30, jollei toisin ilmoiteta

Vki, pyhä tai muu vapaapäivä
Koulujen syysloima, vko 43

2. Elinvoiman palvelualueen vuoden 2025 kärkitoimenpiteet

KESTÄVÄSTI ELINVOIMAINEN

Lahti tarjoaa kansainvälisesti kiinnostavan toimintaympäristön älykkäiden ja kestävien ratkaisujen kehittämiseen ja liiketoimintaan

1. Johtava ympäristökaupunki Lahti

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
Edistämme luontoposiitiivisuutta (Elvo+kymp+sivi)	<p>Elvo: Lähtö: Strategiaan kirjattu tavoitteeksi luonnon monimuotoisuuden vahvistuminen, sen toteuttamiseksi asetettu/valmisteltu luontoposiitiivisuustavoite ja laskettu luontojalanjälki. Tavoite: Toimenpideohjelma laadittu ja toteutus aloitettu.</p> <p>Kymp: Lähtö: Kaupunkipuurekisteri on ajan tasalla, kaupunkipuulinjaus ja viheralueohjelma hyväksytty (KV) Tavoite: Kartoitetaan kaupunkitasoisesti katupuupotentiaali (mihin mahtuu) ja tehdään investointiohjelma seuraaville 4-5 vuodelle Tehdään kestäviä ratkaisuja juhlistamaan kaupungin 120 v. juhlavuotta Kehitetään kaavoituksen käyttöön paikallisen tason luontojalanjälki- ja kaavata- louslaskentamenetelmä tutkimusyhteistyön kautta.</p> <p>Sivi: Perusopetuksen ympäristökasvatusohjelman laatiminen lv 2024-25, toimeenpano 1.8.2025 alkaen</p>	<p>Kuntalaiskysely, tehty/ei Toimenpideohjelman valmiusaste Katupuupotentiaali on kartoitettu kaupunkitasoisesti, kyllä/ei Uusia katupuuta lisätty lkm. Investointiohjelma valmis, (kyllä/ei) Viherkertoimen käyttö asemakaavoissa ja rakennusluvissa (kpl) (= "luontokädenjälki") Kaavatalous- ja luontojalanjälkilaskennan menetelmät on kehitetty ja pilottikohde laskettu 2025. Jatkuu seuraavina vuosina.</p> <p>Toimeenpanon aloitus 1.8.25 alk. (kyllä/ei)</p>	<p>Luonto- ja kaupungin kasvutavoitteiden yhteensovittaminen Osaamisen puute. Toimintatapojen uudistamisessa kyse kulttuurin muutoksesta, mikä tapahtuu hitaasti Resurssien puute. Luontojalanjäljen laskentamenetelmää ei saada kehitettyä Lahden kaupungista riippumattomista syistä. Opettajat eivät ota käyttöön (kuormitus)</p>	<p>Toimenpideohjelman viimeistely, vieminen päätöksentekoon ja jalkauttaminen. Laajasti eri sidosryhmiä tavoittavaa viestintää luontoposiitiivisuustavoitteesta.</p>
Toteutamme kestävän liikkumisen vuoden 2025 (Kymp + elvo+ sivi)	<p>Lähtö: Liikennesektorilla tarvitaan merkittäviä päästövähennyksiä asetettuihin tavoitteisiin pääsemiseksi. Tavoite: Kestävän liikkumisen vuosi toteutetaan laajassa yhteistyössä. Teemavuonna toteutetaan erilai-</p>	<p>Päästövähennysvaikutukset Joukkoliikenteen käyttö, Työsuhdematkalipun käyttö. Yhteistyökumppaneiden lkm. Mankelien käyttömäärät</p>	<p>Aikataulu, päätöksenteko, kustannukset</p>	<p>Teemavuonna toteutetaan erilaisia kokeiluja sekä viestintää kestävän liikkumisen ja Lahden elinvoimaisuuden edistämiseksi. Tiedon kerääminen kestävän liikkumisen edistä-</p>

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
	<p>sia kokeiluja sekä viestintää kestävästä liikkumisesta ja Lahden elinvoimaisuuden edistämiseksi. Joukkoliikenteen matkustajamäärä kasvaa 3,5% vuodessa.</p> <p>Lähtö: Työsuhdematkalippua on vuonna 2024 pilotoitu yrityksille. Mankeli-työsuhdematkalippua ei tällä hetkellä ole.</p> <p>Tavoite: Kehitetään Mankelien ja joukkoliikenteen integroimista esimerkiksi yhteisillä lipputuotteilla tai kampanjoilla. Tavoitteena lisätä työsuhdematkalipun käyttöä. Tavoitteena lisätä mankelien käyttöä 10%.</p> <p>- Kehitetään tapahtumiin saapumista kestäväillä kulkumuodoilla: Aktiivinen yhteistyö LSL. Tavoitteena 5 yhteistyökumppania.</p>	<p>Yhteistyökumppaneiden lkm.</p>		<p>miseksi, yhteistyö esim. koulujen kanssa.</p>
<p>Vauhdittam- me siirtymistä kestävään rakentamiseen (Kymp+elvo+koha)</p>	<p>Lähtötilanne: Tavoite on asetettu. Kiertotalouden tiekartan yhtenä toimenpidekokonaisuutena on lisätä kiertotalouden ja muiden kestävyyskriteerien käyttöä hankinnoissa sekä edistää kiertotaloutta kaupunki- ja infrasuunnittelun lähtökoh- tana.</p> <p>TAVOITE: Vähähiilisen ja uusiorakentamisen edistäminen. Vähähiilisyden arviointia tehdään uusien alueiden esi- ja infrarakentamisen rakennussuunnitteluhankkeissa ja arvioinnin tuloksia hyödynnetään suunnitteluratkaisuissa vähähiilisyden ja uusiorakentamisen edistämiseksi. Uusiomateriaalien käyttömahdollisuudet tarkastellaan osana suunnittelua. Tavoitteena lisätä kestävien hankintakriteerien käyttöä infrarakentamisen urakkahankinnoissa. Ilmastonmuutoksen haasteet: Koulujen ja päiväkotien piharakentamisessa varaudutaan ilmastonmuutokseen sekä kehitetään sopeutumISRatkaisuja nykyiseen ja tulevaisuudessa</p>	<p>Tehdyt suunnitteluvaiheen vähähiilisyden arvioinnit (osuus uusien alueiden suunnittelmis- ta)</p> <p>Kiertotalous, uusiorakentaminen ja kestävyyskriteerit huomioitu suunnitteluttamisen ja rakennuttamisen asiakirjapohjissa ja ohjodokumenteissa. (toteutunut/ ei toteutunut) Päivitystyö on jatkuva.</p> <p>Uusiotuotteesta rakennetun meluntorjuntarakenteen pilottihanke, johon haettu/saatu investointirahoitus/-tuki (toteutunut/ei toteutunut)</p> <p>Toimintakonsepti luotu koulujen ja päiväkotien pihojen rakentamiseen, kyllä/ei.</p> <p>Toimintamalli on luotu, kyllä/ei</p> <p>Tyhjien tilojen neliömäärä.</p>	<p>Suunnittelu- ja rakennuttamisvaiheen kustannustenusu.</p> <p>Toimintatapojen uudistaminen voi olla hidasta.</p> <p>Painoarvon antaminen vähähiilisille ratkaisuille ja uusiomateriaaleille- ja tuotteille vrt. kustannuksille päätöksenteossa.</p> <p>Ei saada rahoitusta, ei löydy sopivaa kohdetta</p> <p>Sään ääri-ilmiöiden lisääntymisen Kustannusriski Markkinariski Suojelu- ja kulttuurihis-</p>	<p>Laaditaan ympäristöselosteiden (EPD) tulkintaopas kestävien ja vähähiilisten hankintojen tueksi.</p> <p>Haetaan innovatiivisten julkisten hankintojen rahoitusta Business Finlandilta uusiotuotteesta rakennetun meluntorjuntarakenteen pilottihankkeeseen.</p>

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
	<p>rakennettavaan rakennuskantaan Rakennusmateriaalien käytön tehokkuus ja alkuperä Kehitetään toimintamalli materiaalitehokkuuden edistämiseksi talonrakennushankkeissa ja pilotoidaan yhdessä käynnistyvässä rakennushankkeessa. Vähennetään tyhjen tilojen neliömäärä vähenee 5 %</p>		<p>torialliset arvot väestökehitys</p>	
<p>Tiivistämme yritysyhteistyötä ilmastoto- ja luontotavoitteissa (Elvo)</p>	<p>Lähtö: Lahti on mukana EU:n kaupunkimissiossa. Tarve tiivistää yritysyhteistyötä ilmasto- ja luontoasioissa vaikuttavuuden lisäämiseksi. Tavoite: EU:n kaupunkimission yritysyhteistyöverkoston toimintaa kehitetään ja yhdistetään ilmastokumppanuustoimintaan. Konkreettisia yhteistyö- ja rahoitusmahdollisuuksia kumppaneille ja kaupungille. Molemminpuolisen hyödyn näkyväksi tekeminen: ympäristötyö ja -johtajuus on yritykselle kilpailuetu ja edistää samalla kaupungin tavoitteita. Tavoitteena toteuttaa 1-2 yhteistä kampanjaa ja 1 yhteinen hanke.</p>	<p>Yritysyhteistyön viestinnän kehittäminen: - yhteiset kampanjat (lkm) - yhteiset hankkeet (lkm)</p>	<p>Yhteistyökumppanien sitoutuminen, rahoituksista kova kilpailu/rahoituksen epävarmuus.</p>	<p>-Yhteinen viestintäkampanja valittujen yritysten kanssa -Valikoitujen yritysten ilmastomuutokseen sopeutumisen ja varautumisen tarkasteluja Helle-hankkeen kautta -Lisätään luontonäkökulmaa ilmastokumppanuuteen esim. alkukartoitukseen lisättyjen luontopainotettujen kysymysten ja tavoitteiden asetannan kautta. -Yhteistyö Ladecin kanssa yritysten ympäristövastuullisuuden edistämiseksi.</p>
<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä luontolähtöisesti: Luontoaskel terveyteen – planetaarisen terveyden ohjelman toteutus (Elvo+sivi+kymp)</p>	<p>Tavoite: 1) Luontoaskel terveyteen -ohjelman päivitys 2) Lahden luontojalanjäljen laskentatieto ja toimenpiteet luontopositiivisuuden saavuttamiseksi käynnistyvät. 3) Verkostojen kanssa yhteistyön tiivistäminen. Tavoitteena 1-2 yhteistä toimenpidettä/projektia. Sivi: Kasvisruoan menekien lisääminen. Ruokahävikin määrän vähentäminen koulu- ja päiväkotiruokailussa.</p>	<p>Luontoaskel terveyteen -ohjelma päivitetty yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen ja Lahden yliopistokampuksen kanssa. (kyllä/ei) Luontoaskel terveyteen - Lahden toimenpideohjelma vahvistettu (kyllä/ei) Yhteisten toimenpiteiden/projektien lkm. Kasvisruoan syöty määrä koulu- ja päiväkotiruokailussa. Ruokahävikin määrä koulu- ja päiväkotiruokailussa.</p>	<p>Sidosryhmytyötä on vaikea ennakoida. Rahoituksen puute estää toimenpiteitä. Ruokahävikin määrä</p>	<p>-Lahden toimenpideohjelman päivitys ja vieminen ympäristövahtiin -Planetaarisen terveyden viestintää -Teeman EU-hankkeiden toteuttaminen (One Health 4 Cities ja One HealthGov)</p>

2. Osaava Lahti

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
Edistämme ja tuemme LUT-yliopiston kasvua Lahdessa entisestään. (Elvo+kymp)	LUT-yliopisto on kasvanut Lahdessa nopeasti. Vuonna 2026 yliopisto käynnistää rakennus- ja yhdyskuntatekniikan koulutus- ja tutkimustoiminnan Lahdessa, joka merkitsee noin 500-600 uutta opiskelijaa. Kaupunkia tarvitaan tukemaan uuden toiminnan sujuvaa käynnistämistä (mm. yritysysteistyö, tilat ja laboratoriot, opiskelija-asuminen, markkinointi jne.) LUT-konsernin toiminta sijaitsee tällä hetkellä Niemen kampuksella. Toiminnan kasvaessa merkittävästi tulevana vuosina on tarpeen tarkastella Niemen ja tiedepuiston alueen kehittämismahdollisuuksia. Työtä tehdään yhteistyössä LUT-konsernin, kaupungin ja LADECin kanssa. Tarvitaan uusia opiskelija-asumisen mahdollisuuksia kehittämällä uusia menetelmiä ja rakenteita sekä asemakaavoittamalla yksi uusi paikka. Opiskelija-asuntojen määrä kasvaa väh. +50 kpl Kaupunki tukee LUT-konsernin TKI-toiminnan vahvistumista Lahdessa yhdessä sidosryhmiensä kanssa. Tavoitteena TKI-toiminnan 3%- kasvu.	Rakennus- ja yhdyskuntatekniikan koulutus- ja tutkimustoiminta on valmis käynnistymään vuonna 2026. Niemen alueen kehityssuunnitelmat valmistuneet kyllä/ei Yksi uusi opiskelija-asumisen paikka asemakaavoitettuna ehdotusvaiheeseen kyllä/ei Opiskelija-asuntojen määrän kehittyminen TKI-toiminnan määrä (€)	Suurimpana riskinä on se, että ministeriö ei myönnä LUT-yliopistolle uutta koulutusvastuuta syksyn 2024 aikana. Tämä tarkoittaisi sitä, että alan koulutus- ja tutkimustoimintaa ei voida käynnistää. Opiskelija-asuntojen määrän kehittyminen, kun valtion investointuet vähenevät huomattavasti. Asemakaava-prosessin riskit (selvitykset, valitukset) Kaupungilla rajalliset vaikutusmahdollisuudet TKI-toiminnan kasvulle. Kasvu lähtee ensi töikseenä korkeakouluista ja yrityksistä.	Edistämme ja tuemme LUT-yliopiston kasvua Lahdessa entisestään etsimällä ja rahoittamalla uusia koulutus- ja tutkimusavauksia.
Houkuttelemme uusia yrityksiä, turvaamme nykyisten yritysten laajennusmahdollisuudet, kasvatamme yritystonttitarjontaa ja systematisoimme kaupungin yritysysteistyötä. (Elvo + Kymp)	Tavoite: Vahvistaa yhteistyötä kasvu- ja kumppanuussopimusten kanssa. Edellyttää merkittävää työpanosta ja yhteistyötä Ladecin kanssa. Laadimme vähintään 1-2 kasvu- ja kumppanuussopimusta. Pippon III-vaiheen tavoitteet: - tasaussuunnitelma (syntyvien massojen optimointi) ja katujen rakentamisen yleissuunnitelma valmiit - asemakaava vähintään	Laadittujen kasvu- ja kumppanuussopimusten lkm. Tasaus ja katujen rakentamisen yleissuunnitelma valmis (kyllä/ei) Asemakaava ehdotusvaiheessa (kyllä/ei) Kilpailutusasiakirjat valmiit (kyllä/ei) Selvitys valmis (kyllä/ei). Asemakaava ehdotusvaiheessa (kyllä/ei)	Resursien puute. Mahdolliset kilpailutusvaiheen valitukset. Henkilöresursien puute. Tavanomaiset asemakaava-prosesseihin liittyvät riskit; mm. yllättävät selvitystarpeet ja mahdolliset valitukset.	Laaditaan 1-2 yritys- tai toimialakohtaista kasvu-/kumppanuussopimusta yhdessä Ladecin ja muiden tavoitteiden saavuttamisen kannalta olennaisten toimijoiden kanssa.

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
	ehdotusvaiheessa. Asemakaavassa osoitetaan paikat myös läjitettävälle ylijäämämassoille. -kadunrakentamis ja tasausurakan kilpailutusasiakirjat laadittu Nastola-Uusikylä radanvarren yritysalueen kannattavuusselvityksen ja mahdollisena jatkotyönä kaavarungon laadinta. Joki- maan yritysalueen asemakaava ehdotusvaiheessa Tavoite: Elinkeinoelämän alueiden asemakaavoitettu kokonaispinta-ala kasvaa min 10ha.	Elinkeinoelämän alueiden asemakaavoitettu kokonaispinta-ala		
Kehitämme Lahden ja Päijät-Hämeen työllisyysalueen työnantaja- ja yritysasiakkaiden palvelukonseptin. (Elvo)	Lähtö: Valtion työnvälityspalvelujen päättyessä ja JTYPL-lain mukaisten työnantajapalvelujen siirtyessä työllisyysalueiden hoidettavaksi 1/2025 alkaen muodostetaan Päijät-Hämeen työnantajille palvelukonsepti yhdessä Päijät-Hämeen työllisyysalueen, Ladecin ja Salpauksen kanssa yhteistyössä. Tavoite: Saada kaikki JTYPL-lain mukaiset työnantajapalvelut saadaan käyntiin 2025 ja turvata yrityksille osaavan työvoiman saanti.	Käyntiin saadut JTYPL-lain mukaiset työnantajapalvelut (lkm).	Suurin tunnistettu riski liittyy siihen, ettei valtiolta siirry riittävästi työnantajapalvelua kattavasti hallitsevia työntekijöitä työvoimaviranomaisille.	Kehitämme Lahden ja Päijät-Hämeen työllisyysalueen työnantaja- ja yritysasiakkaiden palvelukonseptin.
Edistämme työllisyyspalvelujen normien purkua toteuttamalla alueellisia pilotteja esim. VM:n käynnistämien hankkeen osana. (Elvo)	Tavoite: Toteuttaa vähintään yksi alueellinen pilotti osana isompaa kokonaisuutta, jonka tavoitteena on purkaa tarpeettomia normeja. Normeja purkamalla parannetaan työllisyyspalvelujen asiakaskokemusta sujuvoittamalla prosesseja.	Alueellisten pilottien lkm.	Lainsäädäntö saattaa asettaa esteitä normien purkamiselle.	Täsmennetään työllisyyspalvelujen normien purkuun liittyvää esitystä ja kokeiluun liittyviä yksityiskohtia sekä käydään tarvittavia neuvotteluja eri ministeriöiden edustajien kanssa. Hankitaan tarvittavia asiantuntijapalveluita em. kokeilun valmistelutyöhön.
Panostamme nuorten, alle 29-vuotiaiden sekä juuri työttömäksi jääneiden (0-6 kk) työllistymiseen. Näin vähennämme kaupun-	Pitkäaikaistyöttömät: Lahden pitkäaikaistyöttömien määrä on korkea (2791 henkilöä, 33,3 % työttömistä (6/24)). Palveluprosessin tehostamisella ja mm. palkkatuen uudelleen suuntaamisella työllisyyden näkökulmasta vaikuttavasti voidaan edistää	Työnvälitystilasto: Yli 12 kk yhtäjaksoisesti työttömänä työnhakijana olleiden määrä. Kelan etuustietopalvelu Kela: Kunnan maksusuodet työttömyysetuuksista Työnvälitystilasto: Alle	Kokonaistyöttömyyden kasvu vaikuttaa tähän merkittävästi. Samoin pitkäaikaistyöttömien ikärakenne ja työkykyhaasteet	Kehitetään ja otetaan käyttöön uusille työnhakijoille kattavasti tarjottava digitaalinen palvelupolku työnhaun tukeksi. Lisätään henkilökohtaista työnvälitystä ja ehdolleasettelua.

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
gin rahoitusvastuuta työttömyysturvan rahoituksesta ja estämme pitkäaikaistyöttömyyttä. (Elvo)	pitkäaikaistyöttömyyden alentamista. Tavoite: Pitkäaikaistyöttömiä on alle 2550 hlöä. Nuorisotyöttömyys: Nuoria (alle 25v) on työttömänä 994 (06/24) ja nuorisotyöttömyysaste on 18,4 %. Nuorten työllistämiseen varattu palkkatuki suunnataan työllisyyden näkökulmasta vaikuttavasti, ensisijassa yksityiselle sektorille ja erityisesti oppisopimuksiin. Tavoite: - 1,5 % vuoden 2024 keskim. Nuorisotyöttömyysasteesta Vahvistamme Koulutuskeskus Salpauksen ohjausta ja yhteistyötä. Kuntayhtymän ohjaus ja yhteistyörakenteet vaativat systemaattista otetta, jotta vaikuttavuutta voidaan parantaa yhdessä entisestään.	25-vuotiaiden työttömänä työnhakijana olleiden työttömyysaste. Työnvälitystilasto: virtavarantotiedot, 3kk, 6 kk ja 12 kk. Koulutuskeskus Salpauksen ohjaukselle ja yhteistyörakenteille on laadittu malli. Tämä toimintamalli on myös otettu käyttöön.	vaikuttavat mahdollisuuksiin työllistyä. Nuoret ovat työmarkkinoiden ns. Puskurityövoimaa eli he ovat usein osa-aikaisissa tai määräaikaisissa työsuhteissa. Jos työllisyystilanne heikkenee, niin nuorisotyöttömyys kasvaa kokonaistyöttömyyttä nopeammin. Mahdollinen riski on se, että kaupungin ja Koulutuskeskus Salpauksen intressit olisivat hyvin erilaiset ja tämä vaikeuttaisi yhteistyömallien kehittämistä.	Työnantajapalveluissa panostetaan työnantajakäynteihin joiden tavoitteena on löytää työmahdollisuuksia avoimilta työmarkkinoilta ja palkkatukityöpaikkoja yrityksiin, joissa palkkatuen vaikuttavuus on hyvä. Alle 25-vuotiaiden nuorten palveluprosessissa taataan oma asiantuntija, jonka kanssa aktiivisesti haetaan yksilöllisiä ratkaisuja nuoren tilanteeseen. Nuorille järjestetään omia koulutus- ja työpaikkahakuihin liittyviä tapahtumia. Koulutusneuvojat ovat nuorten käytettävissä sekä työllisyyspalveluissa että Salpauksen Suunta-neuvojien toimesta. Nuoret tavoitetaan heille tyypillisissä somekanavissa. Järjestetään esim. teemapäiviä Jodelissa.
Tiivistämme yrittäjyyskasvatus -yhteistyötä yritysten ja järjestöjen kanssa (Elvo+sivi)	Perusopetus: Yrittäjyyskasvatusohjelman päivitys ja kytkeminen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteisiin ja sisältöihin lv 2024-25. Toimeenpano 1.8.2025 alkaen.	Yrittäjyyskasvatusohjelman toimeenpano 1.8.2025 alk (kyllä/ei) Yrityskyläkäynnit toteutuvat suunnitellusti (kyllä/ei)		Tiivistämme yrittäjyyskasvatus -yhteistyötä yritysten ja järjestöjen kanssa.

3. Elävä Lahti

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
Toteutamme keskustavisiota (Kymp+elvo+sivi)	- Kauppatorin Keskustavision mukainen kehittäminen (toiminnot, kaupunkikuva, hotelli, kiinteistöt) -Jalankulun opastusjärjestelmä / Kaupunkiopastus puutteelli-	Kauppatorialueen toimijoiden yhteisen vision laadinta, kyllä/ei Opastussuunnitelma valmis, kyllä/ei Vaihtopysäkkialueen yleis-, katu-	Vesijärvenkadun liikenteen muutosten päätöksäntely vaihtopysäkkihankkeessa Kisapuiston kehittämiseksi ei löydetä yhteistä	Tapahtumainfran kehittämissuunnitelmassa otetaan huomioon Kauppatorin, Alatorin, Lanun aukion jne. kehittäminen tapahtumalustana. Osana Lahti Host City-hanketta selvitetään mahdollisuutta lisätä opastusta ta-

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
	<p>nen -> kehittäminen vision mukaisesti (matkakeskus-keskusta-ranta-kohteet)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Keskustan joukkoliikenteen sujuvuus ja kustannussäästöt -- > uusi vaihtopysäkki-alue Trion kulmalle - Hotelli-investointien vauhdittaminen - Kisapuiston asema-kaavoitus, visio/luonnosvaihe - Matkakeskuksen liityntäpysäköinnin kehittämistarve -> uuden p-talon toteuttaminen 	<p>ja rakennussuunnittelu käynnistetty, kyllä/ei.</p> <p>Kisapuiston kaavan tavoitteet ja luonnos laadittu, kyllä/ei</p> <p>Jaksonkadun asemakaava kyllä/ei, Pysäköintitalon hankkeen käynnistyminen kyllä/ei</p>	<p>tahtotilaa MAL-rahoituksen suuruus liityntäpysäköintiin</p>	<p>pahtumapaikoilta esim. keskustaan ja sen palveluihin.</p>
<p>Toteutamme tapahtumaohjelmaa + liikuntapaikkasuunnitelmaa</p> <p>(Kymp+elvo+sivi)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tapahtumainfran kehittämissuunnitelma valmistuu 03/2025 mennessä. Suunnitelmassa tunnistetaan eri urheilulajien järjestämissäpaikat ja niiden soveltuvuus erilaisien arvokisojen tuottamiseen. Suunnitelmassa huomioidaan lisäksi myös kulttuurij- ja viihdetapahtumien tarpeet. - Urheilukeskus. Lähtö: Urheilukeskusta ei koeta viihtyisäksi. Tavoite: Kasvatetaan Urheilukeskuksen vetovoimaa muodostamalla visio alueen vaiheittaisesta kehittämisestä. - Liikuntapaikkasuunnitelman tavoitteet viedään investointisuunnitelmaan. - Tapahtumaohjelman toimenpidesuunnitelma valmistuu 2024 ja ensimmäiset toimenpiteet käynnistyvät vuonna 2025. Tavoitteena toteuttaa väh. 5 toimenpidettä. 	<ul style="list-style-type: none"> -Tapahtumainfran kehittämissuunnitelma valmis, kyllä/ei- Visiopro- sessi on aikataulu- tettu, valmistelu käynnistetty. - MM-2029 hank- keet viety inves- tointisuunnitel- maan, kyllä/ei - Radiomäki val- mis, kyllä/ei - Kisapuiston te- konurmi valmis, kyllä/ei - Tapahtumaoh- jelman toteutettu- jen toimenpiteiden lkm. 	<p>Investointitaso</p> <p>Visiota varten tarvittavat reu- naehdot eivät selvillä. Keskei- set päätökset viivästyvät.</p>	<p>Tapahtumainfran kehittämis- suunnitelma toteutetaan keväällä 2025. Suunnitelma toteutetaan niin, että se vas- taa Tapahtumatoiminnan kasvu- ja kehittämissuunnitelman 2030 tavoitteisiin ja siihen, miten tapahtumainfran tulee kehittyä, jotta tavoitteet saa- vutetaan. Lisäksi toteutetaan tapahtumaohjelman toimen- pidesuunnitelma ja ediste- tään MM2029-valmisteluita.</p>

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
Vauhditamme kulttuuritapahtumien kasvua sportin rinnalla (Elvo)	Lähtö: Lahdessa on pitkä historia urheilun suurtapahtumissa ja niihin panostamisessa. Monien Lahteen juurtuneiden kulttuuritapahtumien historia on myös pitkä, mutta niille ei ole myönnetty kasvuun tarvittavia resursseja, joten potentiaalisille kasvutapahtumille tarvitaan lisäresurssia. Niiden lisäksi tarvitaan myös uusiin kulttuuriin ja viihteen suurtapahtumiin panostamista. On kartoitettava potentiaaliset haettavat tapahtumat ja ideoida uusia, Lahteen varta vasten luotavia tapahtumia.	Uusien suurten kulttuuritapahtumien syntyminen 1-3. Uusien suurten viihdetapahtumien syntyminen 1-3. Olemassa olevien tapahtumien kävijämäärän kasvu.	Lahteen sopivia kulttuuri- ja viihdetapahtumia ei löydy, ne ovat liian kalliita tai muuten epäsoivia eikä uusiin itse luotaviin tapahtumiin löydy sopivaa sisältöä/ tuottajia/rahoitusta. Olemassa olevat tapahtumat eivät lähde kasvuun.	Kartoitetaan haettavissa olevat ja Lahteen sopivat suuret kulttuuri- ja viihdetapahtumat ja tehdään haku-suunnitelma niiden pohjalta. Kartoitetaan paikallisten kulttuuritoimijoiden halu ja resurssit tuottaa uusia tapahtumia itse. Uudistetaan tapahtumien avustusprosessi, jossa otetaan myös nämä paremmin huomioon.
Tehostamme tiedonkulkua ja viestintää tapahtumista eri sidosryhmien suuntaan (Elvo)	LÄHTÖ: Lahdessa järjestetään monenlaisia tapahtumia ja kehittämiskohteena on tunnistettu tapahtumista viestintä ja erityisesti tiedonjako yrityksiin suuntaan, jotta he voisivat hyötyä tapahtumista liiketoiminnallisesti mahdollisimman hyvin. Tavoite: Päivitetään tapahtumien viestintäsuunnitelma ja otetaan se käyttöön.	Viestintäsuunnitelma on laadittu ja otettu käyttöön. (kyllä/ei)	Viestintä on monikanavaista ja se kohdentuu monille eri kohderyhmille. Riskinä on, että viesti ei tavoita eri kohderyhmiä.	Tapahtumapalvelut tuottaa tapahtumalistausta sidosryhmille. Sen tilaajakuntaa kasvatetaan aktiivisesti. Tapahtumapalveluilla otetaan käyttöön TAVATA-alusta, joka tarjoaa mukaan liittyville tapahtumajärjestäjille ja muille sidosryhmille entistä paremman tavan verkostoitua keskenään. Tapahtumapoppaista yms. tuotetaan kieliversioita. Lahdessa otetaan käyttöön uusi julkinen tapahtumakalenteri yhteistyössä Keski-suomalaisen ja Eventz International Oy:n kanssa. Sosiaalisen median kanavien sisältöä tuotetaan monipuolisesti kohderyhmä huomioiden.
Kehitämme tapahtumien vaikuttavuuden mittaamista. (Elvo)	Lähtö: Lahdessa on pitkä kokemus tapahtumatoiminnasta, mutta tapahtumien vaikuttavuuden mittaaminen on edelleen haasteellista. Tarve on tunnistettu vaikuttavuuden mittaamiselle ja erityisesti vaikutusten arvioinnille.	Työkalu ja kriteerit tapahtumien vaikuttavuuden arvioinnille valmistuneet (kyllä/ei) Työkalun ja kriteeristön käyttö Lahden tapahtumissa.	Tapahtumien vaikuttavuuden mittaaminen ei ole vain Lahden haaste, vaan koko tapahtumateollisuuden haaste. Riskinä on, että toimivaa vaikuttavuuden arvioinnin työka-	Jatketaan jo aloitettua tapahtumien vaikuttavuuden kehittämisyhteistyötä Salmi Platformin kanssa, jossa on keskitytty ensisijaisesti taloudelliseen vaikuttavuuteen. Sen lisäksi vahvistetaan myös sosiaalisen vaikuttavuuden mittaamista. Lisäksi pyritään löytämään yhteistyössä ympäristökehityksen kanssa

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
	Tavoite: Lahden tapahtumille on laadittu vaikuttavuuden arvioinnin työkalu ja kriteerit, jotka ovat käytössä kaikissa kaupungin tapahtumissa.		lua ei pystytä laatimaan.	tapahtumiin liittyvät toiminnot ympäristövaikutavuuden kriteerit ja mittarit.
Tarjoamme yhden luukun palvelut tapahtumajärjestäjille. (Elvo)	Lähtö:Lahdessa on hyvä lähtötaso tapahtumajärjestäjien palveluille, mutta ne vaativat jatkuvaa kehittämistä, digipalveluita ja niistä tiedottamista. Tavoite: Lahdessa on nykyistä helpommin löydettävät, monipuoliset tapahtumapalvelut, jotka läpikäyvät eri palvelualueet palvelutarpeen mukaan. - Otetaan käyttöön TEM:n luotsaama Luvat ja valvonta – palvelun pilotti.	Luvat ja valvonta – palvelut ovat Lahdessa käytössä. (kyllä/ei)	Luvat ja valvonta – palvelut ei onnistu pilotoinnissa ja/tai sen aikataulutuksessa (TEM). Kaupungin oma palvelukeskitys ei kata kaikkia palvelualueita ja/tai olennaisia yksiköitä.	Pilotoidaan Lahdessa Luvat ja valvonta – palvelukokonaisuutta tapahtumajärjestäjien kanssa vuoden 2025 aikana. Järjestetään Lahdessa toimiville tapahtumajärjestäjille infotilaisuuksia 1-2kpl/vuosi, jotta tapahtumapalvelut tulevat tutuiksi.

KESTÄVÄSTI HYVINVOIVA

Lahti on kaikkien lahtelaisten kaupunki, jossa jokaisella on mahdollisuus osallistua yhteisön kehittämiseen.

4. Hyvinvoiva Lahti

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
Vahvistamme kuntalaisten osallisuutta ja mahdollisuuksia vaikuttaa kaupungin kehittämiseen. (svi+kymp+elvo+ koha)	Lähtö: Lahden kaupungin osallisuusmalli on yksiköiden työn tukena. Lahti on kaikkien lahtelaisten kaupunki, jossa on mahdollisuus osallistua yhteiseen kehittämiseen. Osallisuus on osa jokaisen Lahden kaupungin työntekijän työtä. Palveluyksiköiden osallisuustyötä ohjaavat ajantasaiset suunnitelmat. - Kehitetään digitaalisia osallistumismenetelmiä kaupunkisuunnittelussa	- Vuosittaisen kyselyn avulla raportointi tehostetusta osallisuustyöstä (kysely tehty, kyllä/ei) - Kaupungin osallisuustilaisuuksien osallistujamäärä kasvaa 5% - Osun äänestäneiden määrä kasvaa 5% - Digitaaliselle osallisuusalustalle (OmaLahti)	Eri tahojen sitoutuneisuus osallisuustyöhön suunnitteluun ja toteutukseen Talous- ja toimintaympäristön paineet voivat muuttaa toteutusmahdollisuuksia ja vaikuttaa asukastyytyväisyyteen	Newcomer's guide:n sisältötuotannossa uusille kuntalaisille viestitään yhdenvertaisesti mahdollisuudesta osallistua ja vaikuttaa mm. Osallisuustilaisuuksiin ja digitaalisen osallisuusalustan aloitteiden luomiseen. Kaikissa toteutuksen vaiheissa tarjotaan myös englanninkielistä vaihtoehtoa.

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
	<p>- Huomioidaan erilaiset osallistumisen tavat kaupunkisuunnittelussa, 2025 tavoitteena tavoittaa erityisesti nuoria ja vieraskielisiä.</p> <p>- Jatkamme kaupunkisuunnittelun hankkeiden jälkiviestintään panostamista ja viestimme osallistumisen vaikutuksista. Hyödynnämme tekoälyn mahdollisuuksia tiedon jäsentämisessä ja konkretisoimisessa</p> <p>- Kaupunkisuunnittelun tilaisuuksien suositteluindeksi säilyy hyvällä tasolla vuonna 2025 (NPS 66)</p>	<p>vähintään 500 rekisteröitynyttä käyttäjää.</p> <p>- Vähintään 400 kuntalaista osallistuu strategian valmisteluun.</p> <p>- Kerätään tilaisuuksista asiakaspalautetta</p>		

KESTÄVÄSTI UUDISTUVA

Lahti on innostava ja palveleva kaupunki, joka tunnetaan uudistuvasta ja kokeilevasta toiminnastaan.

5. Houkutteleva työyhteisö Lahti

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
<p>Onnistumme TE-palveluiden muutosjohtamisessa (elvo+koha)</p>	<p>Työllisyyden kuntakokeilu päättyy määräaikaisena ja valtion TE-palvelut siirtyvät kaupungille liikkeenluovutuksella. Organisaation rakentamistavoiheen muutosneuvotteluissa tavoitteena on, että jokaiselle työntekijälle löytyy tehtävä, jossa pääsee käyttämään osaamistaan ja kehittymään ammatillisesti, mikä tukee henkilöstön työhyvinvointia. Organisaation tavoitetaso on käynnistää uusi lakisääteinen palvelutehtävä sekä rakentaa yhdessä uuden Lahden työllisyyspalvelujen toimintatapoja ja organisaatiokulttuuria.</p> <p>Tavoitteena vuoden</p>	<p>Henkilöstön vaihtuvuus</p> <p>Työntekijäkokeuskysely</p>	<p>Heikko työhyvinvointi, lisääntyneet sairauspoissaolot. Osaavan työvoiman puute, jos väki lähtee.</p>	<p>Työllisyyspalvelujen esihenkilötyötä kehitetään koulutuksella. Lähiesihenkilöille on oma JET-ryhmä, aloitus maaliskuussa.</p> <p>Johtoryhmälle oma koulutuskokonaisuus.</p> <p>Systemaattinen ja hyvin suunniteltu perehdytys uusiin tehtäviin luo vahvan pohjan henkilöstön osaamiselle ja sitä kautta hyvän työntekijäkokeimuksen.</p>

Palvelualueiden toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Tunnistetut riskit	Käyttösuunnitelman toimenpiteet
	lopussa yli 60% henkilöstöstä mielestä kokemus työskentelystä työllisyyspalveluissa on tasolla hyvä tai parempi.			

3. Elinvoiman palvelualue

Elinvoiman palvelualueen muodostavat kaksi vastuualuetta: kasvupalvelut ja työllisyyspalvelut. Näillä on talousarviossa omat sitovuustasonsa, joiden sitouvuksista vastaa elinvoima- ja työllisyysjaosto.

Elinvoiman palvelualue toteuttaa Lahden kaupungin strategiaa ja rakentaa tulevaisuuden Lahtea. Palvelualue toimeenpanee kaupungin elinvoima- ja työllisyyspolitiikkaa luomalla kaupunkiin uusia kasvun mahdollisuuksia, vahvistamalla ympäristökaupungin profiilia ja edistämällä työllisyyttä yhdessä yritysten, oppilaitoksien sekä muiden sidosryhmien kanssa. Toiminta painottuu sujuvaan yhteistyöhön konserni- ja sidosryhmätoimijoiden kanssa.

Palvelualueen tehtävät on määritelty seuraavasti:

- 1) vastaa elinkeinopolitiikasta ja yritysyhteistyöstä
- 2) vastaa elinvoimapolitiisesta yhteistyöstä korkeakoulujen kanssa
- 3) vastaa ympäristöpolitiikasta, siihen liittyvästä kehittämisestä ja hanketoiminnasta
- 4) vastaa kaupungin tapahtumatoimintojen koordinoinnista ja kehittämisestä
- 5) vastaa palvelualueen innovaatio- ja hanketoiminnasta
- 6) koordinoi ja edistää suuria elinvoima- ja kaupunkikehityshankkeita
- 7) koordinoi ja kehittää kaupungin kansainvälisiä suhteita ja verkostoja
- 8) huolehtii kaupungin edunvalvonnasta ja sidosryhmäsuhteista
- 9) vastaa kaupungin ja ammatillisen oppilaitoksen välisestä yhteistyöstä ja strategisesta kehittämisestä
- 10) vastaa kaupungin maahanmuuttopalveluista ja International House -palvelukokonaisuudesta
- 11) vastaa kaupungin työllisyyspolitiikasta ja muista työllisyysasioista
- 12) vastaa Lahden seudun työllisyyden kuntakokeilusta ja tuottaa lakisääteiset palvelut kuntakokeilun kohde-ryhmille Lahdessa 31.12.2024 asti
- 13) vastaa työllisyyspalvelu-uudistuksesta ja työllisyyspalveluiden täysimääräisestä tuottamisesta 1.1.2025 alkaen

3.1. Määrärahataulukko

Määrärahat	TP 2023	KS+LTA:t 2024	TA 2025	KS 2025 alku- peräinen	KS 2025 muutokset	KS 2025 voi- massa oleva
Toimintatulot	3 254 917	4 963 900	3 456 300	4 076 300	0	4 076 300
Toimintamenot	38 159 977	39 393 095	63 164 300	63 784 300	0	63 784 300
Toimintakate	-34 905 060	-34 429 195	-59 708 000	-59 708 000	0	-59 708 000

3.2. Talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen

Elinvoiman palvelualueelle kohdistetut talouden tasapainottamistoimet kohdentuvat erityisesti vuosille 2026 ja 2027. Vuonna 2025 toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan aktiivisesti talouden tasapainottamistoimien määrittelyä varten.

Strategian elinvoimatoimenpiteille on asetettu tavoite niin, että verotulojen kasvu, toimintaympäristöstä tulevan kasvun lisäksi, on 5,0 milj. euroa. Tavoitteen toteutuminen edellyttää elinkeinoelämän sijoittumispäätöksiä Lahteen.

Talouden tasapaino-ohjelma	Toimielin	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Yhteensä
Vuoden 2024 toimenpiteet	ETJ	-50 000	0	0	0	-50 000
Toiminnan sopeuttaminen	ETJ		0	0	-600 000	-600 000
Työllisyydestä aiheutuvat menot	ETJ		0	-2 000 000	-3 000 000	-5 000 000
Yhteensä		-50 000	0	-2 000 000	-3 600 000	-5 650 000

3.3. Henkilöstö

Vuodelle 2025 henkilötyövuosia suunnitellaan 97 enemmän kuin on varattu vuoden 2024 käyttösuunnitelmassa. Lisäykset kohdistuvat työllisyyspalveluihin valtion siirrettyä henkilöstöä liikkeen luovutuksella kaupungin palveluk-

seen. Kasvupalvelujen lisäys perustuu hanketoiminnan tekniseen kokoamiseen kasvupalveluihin palvelemaan koko palvelualueetta. Työllistettyihin varatut henkilötyövuodet vähenevät, kun määrärahoja siirretään palvelujen tuottamiseen.

Henkilöstösuunnitelma (palkalliset henkilötyövuodet)	TP 2023	TOT 2024	KS+LTA:t 2024	TA 2025	KS 2025 alkuperäinen	KS 2025 muutokset	KS 2025 voimassa oleva
Elinvoiman yhteiset ja kasvupalvelut	33	41	45	56	57	0	57
Työllisyyspalvelut	62	62	103	195	188	0	188
Elinvoiman palvelualue	95	103	148	251	245	0	245
Lisäksi työllistettyjä	82	77	106	29	29	0	29

Terveysperusteisten poissaolojen vähentäminen on kaupunkitasoinen tavoite. Elinvoiman palvelualueella vuoden 2024 toteuma oli sen verran alhainen ja TE-palvelujen tuoma muutos huomioiden on jo hyvä tavoite, jos poissaolot saadaan pidettyä samalla tasolla vuonna 2025. Tavoitteiden toteutumista seurataan aktiivisesti ja käynnistetään tarvittaessa lisää toimenpiteitä, jotta poissaolojen määrä kääntyy laskuun.

Terveysperusteiset poissaolopäivät per henkilötyövuosi	TP 2023	TOT 2024
Elinvoiman yhteiset ja kasvupalvelut	2,6	4,2
Työllisyyspalvelut	17,5	14,7
Elinvoiman palvelualue	15,1	12,3

Lahden kaupungilla toteutetaan laaja työhyvinvointikysely joka toinen vuosi. Työhyvinvointikysely toteutettiin vuonna 2024. Työhyvinvoinnin kehittämiskohteiden onnistumista mitattiin yksiköissä pulssikyselyllä syksyllä 2024. Jatkossa työhyvinvointikysely toteutetaan joka vuosi ja lisäksi otetaan käyttöön Kevan tuottama pulssikysely työkykyjohtamisen tueksi.

Työhyvinvointikyselyn tulos	TOT 2022	TOT 2024	KS 2025
Elinvoiman yhteiset ja kasvupalvelut	3,84	3,97	4,00
Työllisyyspalvelut	3,61	3,70	3,70
Elinvoiman palvelualue	3,78	3,68	3,76

Yksiköt kehittävät ja ylläpitävät henkilöstön osaamista organisaatiotasoisesta henkilöstö- ja koulutussuunnitelman sekä yksikkökohtaisten koulutussuunnitelmien mukaisesti. Osaamisen kehittämisen toimenpiteet kohdentuvat pääasiassa johtamistyöhön, vuorovaikutustaitoihin sekä alakohtaisen ammatillisen osaamisen kehittämiseen. Koulutussuunnitelmat on käsitelty yhteistoiminnassa loppuvuonna 2024.

3.3.1. Organisaatio

Elinvoiman palvelualueeseen kuuluvat elinvoiman yhteiset sekä kaksi vastuualuetta: kasvupalvelut-vastuualue (ent. elinvoimapalvelut) sekä työllisyyspalvelut-vastuualue. Palvelualue kuului 1.6.2024 hallintosäännön muutoksen asti konsernihallinnon palvelualueeseen. Palvelualueetta johtaa elinvoimajohtaja.

Organisaatiokaaviot kaupungin ja sen palvelualueiden osalta: www.lahti.fi > Kaupunki ja päätöksenteko > Tietoa Lahdesta > Kaupungin organisaatio.

3.4. Elinvoiman yhteiset ja kasvupalvelut-vastuualue yhteensä

Elinvoiman yhteiset määrärahat sisältävät elinvoiman palvelualueen yhteisiä kustannuksia sekä niihin liittyviä varauksia. Lisäksi koko palvelualueen hanketoiminta on keskitetty yhteiskustannuksiin.

Kasvupalvelut vastaa elinkeinoyhteistyöstä, korkeakoulu- ja oppilaitosyhteistyöstä, ympäristökehityksestä, tapahtumatoiminnasta, innovaatio- ja hanketoiminnasta, suurten elinvoimahankkeiden koordinoinnista, maahanmuuttoyöstä ja kansainvälisistä asioista. Vastuualue huolehtii edunvalvonnasta ja sidosryhmäyhteistyöstä ja edistää kaupungin elinvoimaisuutta sekä tulevaisuuden kasvun edellytyksiä.

Kasvupalvelujen tavoitteita toteutetaan omana toimintana sekä kehitysyhtiöiden, korkeakoulujen ja muiden kumppanuuksien avulla. Vastuualue rahoittaa strategisesti ja elinvoimapolitiittisesti merkittävää alueellista kehittämistoimintaa, hankkeita ja tapahtumia. Määrärahavaraukset sisältää rahoitusosuudet Lahden seudun kehitys LADEC Oy:lle, Lahden seutu – Lahti Region Oy:lle ja yliopistotoiminnalle.

3.4.1. Määrärahataulukko

Elinvoiman yhteiset, kasvupalvelut, sitova toimintakate

Määrärahat	TP 2023	KS+LTA:t 2024	TA 2025	KS 2025 alku- peräinen	KS 2025 muutokset	KS 2025 voi- massa oleva
Toimintatulot	2 022 249	3 275 500	3 431 300	4 051 300	0	4 051 300
Toimintamenot	10 854 654	12 131 000	16 394 700	17 014 700	0	17 014 700
Toimintakate	-8 832 406	-8 855 500	-12 963 400	-12 963 400	0	-12 963 400

3.4.2. Toimintasuunnitelma 2025

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vuonna 2025 Lahden seutu on kiinnostava sijoittumissijainti uusille yrityksille. Kaupungin yliopisto- ja korkeakoulu-toiminta kasvaa vauhdilla ja toimii houkuttelevana kasvualustana. TKI-toiminnan vahvistumisessa nähdään merkittävää potentiaalia. Elinkeinoelämän ja korkeakoulujen kehityksen ja tiivistyvän yhteistyön myötä kaupungilla on myös hyvät mahdollisuudet parantaa työllisyyttä, veto- ja pitovoimaa sekä esimerkiksi positiivisia kuntatalousvaikutuksia. Lisäksi rohkea ympäristötyö kaupungissa luo kilpailuetua ja uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Kansainvälisen toimintaympäristön epävakaus sekä haastavat talousnäkymät niin valtion tasolla, kunnissa kuin monien eri alojen yrityksissä heijastelevat kuitenkin myös kaupungin tulevaisuustyöhön. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, energiamarkkinoiden epävakaus, inflaatio ja kasvaneet rahoituskustannukset luovat epävakautta ja hankaloittavat eri toimijoiden kasvua ja päätöksentekoa.

Toiminnan painopistealueet

Kasvupalvelujen toiminnan painopisteitä vuonna 2025 ovat:

Luontopositiivinen kaupunki

Lahdella on uusi kestävyystavoite, Luontopositiivinen Lahti 2030, joka valmisteltiin laajassa sidosryhmäyhteistyössä. Uusi tavoite rakentuu jo tehdyn laajamittaisen ympäristötyön päälle, mutta tavoitteen varsinainen jalkautus alkaa tiekartan valmistuttua keväällä 2025. Uusi tavoite tuo yhteen luonto- ja ilmastotavoitteet sekä planetaarisen terveyden (Luontoaskel terveyteen -ohjelma). Työtä näiden teemojen edistämiseksi jatketaan. Ilmastotyössä Lahti jatkaa edelläkävijänä, keskittyen vuonna 2025 etenkin liikenteen päästöjen vähentämiseen, ilmastomuutokseen sopeutumiseen, kiertotalouden edistämiseen sekä yritys yhteistyöhön. Vuosi 2025 on kestävä liikunnan teemavuosi, jolloin kestävää liikuntaa tuodaan esille etenkin viestinnällisin keinoin. Kiertotalouden tiekartan toimeenpanoa jatketaan, jonka lisäksi valmistellaan kaupungin sitoumus kiertotalouden Green Dealiin. Ilmasto-ohjelma päivitetään vuonna 2025, kuten myös EU:n kaupunkimission sitoumus sekä planetaarisen terveyden Luontoaskel terveyteen -ohjelma.

Lahti jatkaa vahvaa verkostoyhteistyötä paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti ja Lahden kestävyystyötä pidetään näyttävästi esillä. Ympäristökehityksessä on käynnissä kaikkiaan yhdeksän EU-hanketta: Sycla, StoPWa, One Health 4 Cities, KELPO, CITISYSTEM, SOFTAcademy, HELLE, ZERO-TRAIL ja OneHealthGov sekä lisäksi kansallinen

hanke Luontopositiivinen elämä. Kaikki hankkeet tukevat Lahdelle tärkeiden ympäristöteemojen edistämistä. Ulkopuolista rahoitusta haetaan aktiivisesti kestäväyyden tueksi. EU:n kaupunkimissiota hyödynnetään jatkossakin aktiivisesti, ja sen kautta on saatukin jo kaksi merkittävää hankerahoitusta. Rohkea ympäristötyö luo kilpailuetua ja edistää asukkaiden ja yritysten menestymistä.

Menestyvien yritysten kaupunki

Lahti rakentaa yrityksille kotia, jossa elinkeinoelämää, yritysten kasvua ja sijoittautumista tuetaan kaupungin omalla toiminnalla sekä tiiviissä sidosryhmäyhteistyössä mm. Lahden seudun kehitys LADEC Oy:n, korkeakoulujen ja ympäristökuntien kanssa. Tiivistävän sidosryhmäyhteistyön avulla Lahti pystyy tarjoamaan sekä täällä jo toimiville että sijoittuville yrityksille arjen sujuvuutta sekä verkostojen ja TKI-yhteistyön luomaa kilpailuetua. Taloussuhdanteesta johtuen vuonna 2025 korostuu tarve onnistua erityisesti uusien yritysten houkuttelussa Lahteen.

Vuonna 2025 Lahti vahvistaa entisestään tunnettuuttaan ja imagoaan yritysmyönteisenä kaupunkina. Strategisten yrityskumppaneiden ja toimialojen kanssa solmitut kumppanuus- ja kasvusopimukset vahvistavat yritysten ja oppilaitosten kanssa tehtävää yhteistyötä erityisesti osajahaasteiden ratkaisuisissa. Lisäksi panostetaan uusien työnteekijöiden ja asukkaiden houkutteluun yhdessä eri sidosryhmien kanssa. Kaupungin yrityspalvelusetelit, kesätyösetelit sekä yritysalueiden ja kaupunkikeskustan kehittäminen tukevat yritysten menestymistä sekä alueen pito- ja vetoa. Lisäksi LAB-ammattikorkeakoulun StartHub sekä kaupungin tukema opiskelijayrittäjyystoiminta edistävät start-up-yrittäjyyttä Lahdessa.

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy ja Lahti Region Oy toteuttavat kaupungin elinkeinotavoitteita, ja yhteistyö on tiivistä sekä avointa. LADECin laadukkaat yritysten kehittämis- ja sijoittumispalvelut vahvistavat alueen elinkeinoelämän menestymisedellytyksiä. LADEC koordinoi merkittäviä yritysklustereita (mm. sähköinen liikenne, kiertotalous, elintarviketeollisuus, meriklusteri ja urheilu) sekä edistää yritysten ja oppilaitosten välistä yhteistyötä yhdessä kaupungin kanssa. Vuonna 2025 yhteistyö syvenny entisestään TE-uudistuksen työnantaja- ja yrityspalvelujen yhteiskehittämisen kautta. Lahti Region keskittyy erityisesti matkailun edistämiseen seudulla, ja yhteistyötä tehdään erityisesti uuden tapahtumaohjelman toimeenpanossa sekä kasvun rakentamisessa kohti MM-kisoja 2029.

Kasvava yliopisto- ja osaajakaupunki

Lahdessa rakennetaan vuonna 2025 yliopistokaupunkia 2.0.

LUT-korkeakoulujen myötä Lahden opiskelija- ja henkilökuntamäärät ovat tällä hetkellä nopeassa kasvussa. Tulevaisuuden näkyvät ovat erittäin positiiviset: vuonna 2030 Lahdessa on yli 10 000 korkeakouluopiskelijaa. Yliopisto-toiminnan kasvu ja vahvistaminen muuttaa Lahden seudun talouden rakennetta merkittävästi pitkällä aikavälillä.

Seuraavan vaiheen kehystoimet liittyvät erityisesti TKI-toiminnan vahvistamiseen korkeakoulujen ja yritysten yhteistyössä. Tavoitteena on etsiä ja toteuttaa toimia, jotka vahvistavat TKI-rahoituksen saamista alueelle. Tämän lisäksi tärkeitä kehittämisteemoja ovat opiskelijoiden integroitumisen ja työllistymisen edistäminen, eli pitoa lisäminen valmistumisen jälkeen. Lisäksi vuonna 2025 panostetaan myös korkeakoulutoiminnan kasvua ylläpitäviin toimiin. Erityistavoitteena on saada sujuvasti liikkeelle valmistelut liittyen LUT-yliopiston uuteen rakennus- ja yhdyskuntatekniikan koulutukseen vuonna 2026 sekä LAB-ammattikorkeakoulun laboratorioanalytiikan koulutuksen käynnistämiseen. Myös uusia yhteistyöaihioita haetaan Helsingin yliopiston kanssa.

Vuonna 2024 Lahti arvioitiin Studentumin selvityksessä Suomen 5. parhaaksi opiskelukaupungiksi. Vuonna 2025 tavoittelemme pääsyä 4. parhaimman joukkoon.

Innostava tapahtumakaupunki

Tapahtumatoiminnan kasvu- ja kehittämisohjelman 2030 mukaisesti Lahti panostaa asemansa vahvistamiseen kasvavana, elinvoimaisena ja vastuullisena tapahtumakaupunkina. Yhdessä kumppaneidensa kanssa Lahti on kansainvälisesti kilpailukykyinen tapahtumaelämyksien mahdollistaja.

Vuonna 2025 tapahtumatoiminnan erityistavoitteina on toteuttaa kaupungissa kymmeniä onnistuneita tapahtumia yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa, päivittää kaupungin tapahtumatukiprosessi, vahvistaa yhteistyötä alueen tapahtumatoimijoiden ja yritysten kanssa, hakea uusia kansainvälisiä tapahtumia ja saada Lahti Convention Bureau -toiminta sujuvasti käyntiin yhdessä Lahti Regionin ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Vuonna 2025 Lahdessa toteutettavia tapahtumia ovat mm. Salpausselän kisat, Finlandia-hiihto, Spartan, Soundfest, Kesä XXL Mössö, Headland, Chicago Drift, Sauvakävelyn EM, Motonet GP, Suomen Aikuisurheiluliiton yleisurheilun SM-kisat, Lahden Kansainvälinen Urkuviikko ja Gravel Earth Series - Falling Leaves.

Kansainvälistyvä kaupunki

Kansainvälisyyden merkitys kaupungin elinvoiman kehittämisessä ja kasvussa korostuu tulevaisuudessa kaikilla palvelualueen sektoreilla. Vuoden 2025 aikana valmistuu kansainvälisen toiminnan toimintamalli.

Lahti on Suomen 6. kansainvälinen kaupunki ja kansainvälistyminen edistää mm. kasvavan yliopistotoiminnan myötä. Vieraskielisten palvelujen kehittäminen (International House Lahti) sekä vieraskielisten asukkaiden kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen vahvistaa koko kaupunkia ja luo kasvun mahdollisuuksia yrityksille.

Maahanmuuttotyössä toteutetaan Lahden kotouttamisohjelmaa ja Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelmaa 2021–2025. Osana valtakunnallista KOTO25-uudistusta ja kotoutumislain tuomia uusia velvoitteita Lahti on päivittänyt palveluitaan ja maakunnallista yhteistyötä. International House Lahti -palvelut pitävät sisällään laadukkaat ohjaus- ja neuvontapalvelut sekä uusia osa-alueita mm. vieraskielisille opiskelijoille ja kansainvälistyville yrityksille. Lisäksi Lahti on sopinut palvelusopimuksen kahdeksan Päijät-Hämeen kunnan kanssa lakisääteisten vieraskielisille tarjottavien alkuvaiheen neuvonnan ja tiettyjen kotoutumista ja asettautumista edistävien palvelujen tarjoamiseksi. Toimintaa kehitetään edelleen vuoden 2025 aikana. Yhteistyötä tehdään tiiviisti työllisyyspalvelujen, maakunnan kuntien ja laajan sidosryhmäverkoston kanssa. Palveluissa varaudutaan myös maakunnan maahanmuuttotilanteen nopeisiin muutoksiin ja Lahteen asettuvien uusien asukkaiden määrän merkittävään kasvuun. Yhteydenpitoa muihin viranomaisiin ja kolmannen sektorin toimijoihin tiivistetään.

Hanketoiminta

Elinvoiman palvelualueella on tehty vahvaa hanketyötä useiden vuosien ajan. Hanketoiminnalla täydennetään palveluyksiköiden perustoimintaa, kehitetään ja kokeillaan uusia toimintamuotoja. Kuntatalouden tiukentuessa edelleen tulee hanketoiminnan ulkoisen rahoituksen ja TKI-toiminnan strategisten kumppanuuksien merkitys entisestään kasvamaan. Elinvoiman palvelualue vahvistaa vuonna 2025 TKI-työskentelyä käynnistäen ennakoitiin ja hanketoiminnan laatuun ja strategiseen vaikuttavuuteen painottuvan kompaktin toimintayksikön. Tavoitteena on elinvoiman palvelualueen tulevaisuuskestävyyden ja suhdannejoustavuuden vahvistaminen hankekokonaisuuksilla, jotka perustuvat tietoperustasta nousevaan tarve-ennakoitiin. Toiminnalla tunnistetaan kaupungin elinvoimaan vaikuttavat ja hankereagoivia vaativat hiljaiset signaalit. Kriittisiin kehittämiskohtiin haetaan tehokkaasti ulkopuolisia kumppanuuksia ja rahoitusta. Palvelualueen hanketoiminnassa tulevat painottumaan suuret, kestävä elinvoimaa laaja-alaisesti tukevat hankekokonaisuudet.

3.4.3. Avustukset sekä maksu- ja rahoitusosuudet

Kasvupalvelujen tukien, avustusten ja maksujen saajat vahvistetaan käyttösuunnitelmassa niiltä osin, kun aiemmin tehty päätös on sidottu kaupunginvaltuuston myöntämään määrärahaan ja/tai elinvoiman palvelualueen käyttösuunnitelmaan. Muiden avustusten ja tukien saajat päätetään käyttösuunnitelmassa niiltä osin, kun ne edellyttävät vuositasoisia päätöksiä. Elinvoima- ja työllisyysjaosto (ETJ) ja viranhaltijat voivat tehdä uusia erillispäätöksiä avustuksista tai sopimuksista käyttösuunnitelmavuoden aikana käyttösuunnitelmansa puitteissa. Maksatus tehdään aiemmin sovitun mukaisesti ja huomioiden Lahden kaupungin talousarvion toimeenpano-ohjeet (kaupunginhallitus 2.12.2024 § 413). Avustuksen ja tuen saajan tulee raportoida toiminnastaan em. toimeenpano-ohjeen tai tehdyn sopimuksen mukaisesti.

Lahti City ry:n ja Päijät-Hämeen kesäyliopiston tuet myönnetään ehdollisena edellyttäen, että elinvoima- ja työllisyysjaostossa hyväksytään viimeistään helmikuun/maaliskuun aikana vuoden 2025 yhteistyösopimuksen sisältö ja tavoitteet sekä tuen ehdot.

Tukien ja maksujen saajat	Tuki, sopimus, maksu tai rahoitusosuus	Euroa, enintään
Lahti City ry	Lahden kaupungin keskustan alueen kehittäminen elinkeinotoiminnan paikkana	60 000,00
Päijät-Hämeen Kesäyliopistoyhdistys	Kesäyliopiston vuosirahoitus	100 000,00
Päijät-Hämeen lentokenttäasäätö	Päijät-Hämeen lentokenttäasäätötoiminta-avustus	15 000,00
Päijät-Hämeen Vesijärvisäätö	Päijät-Hämeen Vesijärvisäätötoiminta-avustus	100 000,00
Kaikki yhteensä		275 000,00

Valtiontukiarviointi

Lahti City ry, Päijät-Hämeen lentokenttäasäätö ja Päijät-Hämeen Vesijärvisäätö tuen saajina eivät harjoita taloudellista toimintaa, joten EU:n valtiontukisääntelyä ei sovelleta myönnettäviin tukiin. Päijät-Hämeen kesäyliopisto tuen saajana on osa kansallista koulutusjärjestelmää eikä EU:n oikeuskäytännön mukaan valtiontukisääntöä sovelleta myönnettävään tukeen.

Seuraavat tukien ja maksujen saajat vahvistetaan aiemmin tehtyjen päätösten, jotka ovat sidottuja kaupunginvaltuuston myöntämiin määrärahoihin ja/tai elinvoiman palvelualueen käyttösuunnitelmaan, tai toistaiseksi voimassa olevien sopimusten perusteella:

Tukien ja maksujen saajat	Tuki, sopimus, maksu tai rahoitusosuus	Euroa, enintään
Breakaway CC	Nordic Gravel Series - Falling Leaves Lahti 2025	25 000,00
Etpähä ry / Päijänne-Leader ry	Leaderin kuntarahoitus 2025	50 232,00
Helsingin yliopisto	Helsingin yliopiston ja LUT-yliopiston ilmakehätieteen yhteisprofessori rahoitusosuus enintään	20 000,00
Helsingin yliopisto	Sosiaalityön työelämäprofessori 2025	20 000,00
Helsingin yliopisto	Korkeakoulutoiminta, Päijät-Hämeen liiton kautta maksettava avustusosuus 29 512,50 euroa	870 487,50
KP Fitness Productions Oy	Nordic Fitness Expon yhteistyösopimus2025	30 000,00
Lahden Ahkera ry	SAUL SM ja SM-viestit 2025	30 000,00
Lahden Seudun Kehitys Ladec Oy	Lahden Seudun Kehitys Ladec Oy:n rahoittajasopimus	1 701 800,00
Lahden Seudun Kehitys Ladec Oy	Suurten elinvoima- ja kaupunkikehityshankkeiden koordinoinnin 2025 rahoitusosuus	150 000,00
Lahden seutu - Lahti Region Oy	Lahden Seutu -Lahti Region Oy:n rahoittajasopimus	543 200,00
Lahden Teollisuusseura Ry	Tulevaisuuden osaajat -ohjelma, rahoitusosuus enintään	30 000,00
Lahti Region Oy	Convention Bureau -toiminta 2025	90 000,00
Loud'n Live Promotions Oy Ltd	Lahti HipHop Festival 2025	5 000,00
LUT-yliopisto	Helsingin yliopiston ja LUT-yliopiston ilmakehätieteen yhteisprofessori rahoitusosuus enintään	20 000,00
LUT-yliopisto	Sähköisen liikenteen professori	20 000,00
LUT-yliopisto	Tuotantotalouden kandidaattikoulutus 2025	200 000,00
LUT-yliopisto	Tekoälyn teollisuusprofessori 2025	20 000,00
LUT-yliopisto	Lahden kaupungin vuosittainen rahoitus LUT:n ja Lahden toimintoihin, Päijät-Hämeen liiton kautta maksettava avustusosuus 29 512,50 euroa.	770 487,50
Nuori Yrittäjyys ry	Yhteistyö kaupungin kanssa 2025	12 500,00
Päijät-hämeen hyvinvointialue	Lahden Yhdyspintaseminaari 2025	12 000,00
Päijät-Hämeen Liitto	Lahden yliopistokampuksen rahoitus	59 025,00
Suomen Sulkapalloliitto	Sulkapallon BWF World Seniors Championships 2025	50 000,00
Kaikki yhteensä		4 729 732,00

3.5. Työllisyyspalvelut-vastuualue

Määräaikainen työllisyyden kuntakokeilu päättyi 31.12.2024. Lahden kaupunki vastasi Lahden seudun työllisyyden kuntakokeilusta, johon osallistuivat Lahden kaupungin lisäksi Orimattilan kaupunki ja Asikkalan, Hollolan, Kärkölän kunnat. Lahden seudun kuntakokeilusta julkaistiin joulukuussa 2024 loppuraportti.

Julkisten työvoimapolkujen järjestämisvastuu siirtyi kunnille 1.1.2025, jolloin TE-toimistot lakkautettiin ja valtiolta siirtyi henkilöstöä liikkeen luovutuksella kaupungin palvelukseen. Julkisista työ- ja elinkeinopalveluista (TE-palvelut) tuli vuoden 2025 alussa osa kunnan lakisääteisiä tehtäviä ja peruspalveluja. Suomeen syntyi 45 kuntien muodostamaa työllisyysaluetta. Lain työvoimapolkujen järjestämisestä (järjestämislaki) 23.3.2023/380 § 12 mukaan kunta voi järjestää tämän lain mukaan kunnan järjestämisvastuulle kuuluvat työvoimapolkujen itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Suurin osa alueista järjestää palvelunsa vastuukuntamallilla, neljä kuntaa järjestää palvelunsa itse (Helsinki, Vantaa, Lahti ja Kouvolan) ja kaksi aluetta kuntayhtymämallilla. Henkilö- ja yritysasiakkaat ovat TE-uudistuksen keskiössä ja kunnat pyrkivät ehkäisemään ja minimoimaan asiakkaille aiheuttamia haittoja.

Kunnilla ja kuntien muodostamilla työllisyysalueilla ei kuitenkaan ollut toimivaltaa käydä siirtyvän henkilöstön osalta yhteistoimintaneuvotteluja kuin vasta uudistuksen toteutumisen jälkeen eli 1.1.2025 jälkeen. Uudistuksesta johtuvien yhteistoimintaneuvottelujen läpiviemiseen on varauduttu ja väliaikaisorganisaation perustamiseen yhteistoimintaneuvottelut saatiin päätökseen 3.1.2025. Työllisyyspalvelujen varsinaisen organisaation perustamiseen liittyvät yhteistoimintaneuvottelut käynnistyvät tammikuun puoliväliin mennessä, mutta neuvottelujen läpivieminen tulee viemään aikaa. Tavoitteena on, että työllisyyspalvelujen uusi organisaatio olisi käyttöönotettavissa maaliskuussa 2025. Muutosvaihe vaikuttaa siihen, ettei työllisyyspalvelujen palvelutuotanto ei toimi täydellä teholla ensimmäisen kuukausien aikana. Työllisyyspalvelujen asiakaspalvelut toiminta avautuivat asiakkaille 2.1.2025 klo 12 alkaen. Muutosvaiheesta huolimatta asiakkaille pyritään turvaamaan mahdollisimman sujuvat siirtymävaiheen palvelut.

TE-uudistuksen yhteydessä kuntien vastuulle siirtyvät työllisyyspalvelujen oman toiminnan lisäksi työllisyydenhoidosta aiheutuvat muut kustannukset sekä työttömyysurvaan liittyvä kuntien rahoitusvastuun kustannukset. TE-uudistuksen yhteydessä kuntien järjestämisvastuulle siirtyvien työvoimapolkujen rahoitus siirtyy osaksi kuntien peruspalvelujen valtionosuutta. Työvoimapolkuista muodostui kunnille uusi valtionosuustehtävä, joihin määrätään täysimääräinen rahoitus sellaisena kuin palveluihin olisi budjetoitu määrärahaa tilanteessa, jossa valtio olisi vastannut palvelujen järjestämisestä. Rahoitus kohdentuu kunnittain työikäisen väestön, työttömyyden ja vieraskielisyyden perusteella.

3.5.1. Määrärahataulukko

Työllisyyspalvelut, sitova määräraha ja tuloarvio

Määrärahat	TP 2023	KS+LTA:t 2024	TA 2025	KS 2025 alku- peräinen	KS 2025 muutokset	KS 2025 voi- massa oleva
Toimintatulot	1 232 668	1 688 400	25 000	25 000	0	25 000
Toimintamenot	27 305 323	27 262 094	46 769 600	46 769 600	0	46 769 600
Toimintakate	-26 072 654	-25 573 694	-46 744 600	-46 744 600	0	-46 744 600

3.5.2. Toimintasuunnitelma 2025

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Työllisyytilanteen vahvistuminen edellyttäisi talouden selvää kasvua, investointeja alueelle ja siten uusia työpaikkoja. Lahden keskeisiä haasteita ovat työttömyyden vaikea rakenne, pitkäaikaistyöttömyyden kasvu sekä nuorten työttömyyskehitys. Lahden kokonaistyöttömyys kääntyi loppuvuodesta 2024 alkaen kasvuun. Pitkäaikaistyöttömyys laski lähes koko viime vuoden, mutta nuorisotyöttömyyden kehitys on vaihdellut vuoden aikana. Nuorisotyöttömyyden määrään vaikuttaa mm. opintojen sekä varusmiespalveluksen aloittaminen ja päättyminen. Lisäksi nuorten työllisyytilanteeseen vaikuttaa yleinen työllisyyden kehitys, koska he toimivat usein ns. puskurityövoimana työvoiman tarpeen muuttuessa. Taloudellisen tilanteen epävarmuus näkyy lomautettujen ja työttömien työnhakijoiden määrään hitaana kasvuna. Avointen työpaikkojen määrä on pudonnut erittäin voimakkaasti.

Elinvoima- ja työllisyysjaosto hyväksyi kokouksessaan 27.8.2024 työllisyyspalvelujen palvelusuunnitelman vuodelle 2025. Suunnittelutyön toivottiin jatkuvan entistä konkreettisempaan suuntaan ja 16.12.2024 elinvoima- ja työllisyysjaosto hyväksyi työllisyyspalvelujen palvelusuunnitelman 2.0. Palvelusuunnitelmassa kuvataan kuinka kunnille siirtyvien lakisääteisten palvelujen, niitä täydentävien palvelujen sekä tukipalvelujen toiminnot järjestetään ja tuetaan Lahden kaupungilla vuodesta 2025 eteenpäin. Palvelusuunnitelma toimii lyhyen ja pitkän aikavälin tiekarttana siihen, miten Lahden työllisyyspalvelujen tulee vuodesta 2025 edetä palvelutuotannon toteuttamisessa ja kehittämisessä. Palvelusuunnitelmaa päivitetään vähintään kerran vuodessa.

Samassa yhteydessä kuntien työttömyysturvan rahoitusvastuu laajeni vuoden vaihteessa. Kuntien osittainen rahoitusvastuu laajeni työmarkkinatuen lisäksi myös peruspäivärahaan ja ansioturvan perusosaan. Kuntien osittainen rahoitusvastuu alkaa aikaisemmin ja kunnan maksuosuuden määräytymisperusteet muuttuivat. Vuoden 2025 alkaen kunnan rahoitusvastuu jatkuu niin kauan kuin henkilölle maksetaan työttömyysetuutta, eikä työttömien osallistuminen aktivointitoimenpiteisiin ei keskeytä kunnan maksuvelvollisuutta.

Päijät-Hämeen kuntajohtajat linjasivat työllisyyden edistämishjelman valmistelun aloittamisesta kokouksessaan tammikuussa 2024. Valmistelusta vastaavaksi tahoksi nimettiin maakuntaliitto ja valmistelun tueksi tuli nimetty ohjausryhmä, jonka jäseniksi kutsutaan edustajat alueen työvoimaviranomaisista ja kunnista, Hyvinvointialueelta, oppilaitoksista, elinkeinoelämää edustavista järjestöistä, Päijät-Hämeen yrittäjistä, ELY-keskuksesta ja muilta ohjelman kannalta relevanteilta tahoilta. Päijät-Hämeen työllisyyden edistämishjelmaa vuosille 2025–2030 on valmisteltu edellä mainittuja tavoitteita silmällä pitäen hyödyntäen tutkimusten ja tilastotietojen lisäksi erikseen järjestettyjen työpajojen tuotoksia. Ohjelmaan on kirjattu työllisyyden edistämisen strategiset kärkitavoitteet vuosille 2025–2030. Ohjelman tarkoitus on toimia tiekarttana toimenpiteille, joilla vauhditetaan ja vahvistetaan alueen elinvoiman kasvua ja lisätään alueella elävien ihmisten hyvinvointia. Ohjelman toimeenpanoa seurataan ohjausryhmän toimesta vuosittain. Ohjelmaa on valmisteltu edellä mainittuja tavoitteita silmällä pitäen hyödyntäen tutkimusten ja tilastotietojen lisäksi ohjausryhmälle, Päijät-Hämeen puheenjohtajafoorumille sekä Maakunnan yhteistyöryhmälle järjestettyjen työpajojen tuotoksia. Ohjelmaan on kirjattu työllisyyden edistämisen strategiset kärkitavoitteet vuosille 2025–2030. Ohjelman tarkoitus on toimia tiekarttana toimenpiteille, joilla vauhditetaan ja vahvistetaan alueen elinvoiman kasvua ja lisätään alueella elävien ihmisten hyvinvointia. Ohjelman toimeenpanoa seurataan ohjausryhmän toimesta vuosittain. Tavoitteena on, että ohjelman toimeenpano voidaan aloittaa vuoden 2025 aikana.

Toiminnan painopistealueet

Työllisyyspalvelujen palvelukokonaisuus pitää sisällään niin työnantajille kuin työnhakija-asiakkaille suunnattuja lakisääteisiä ja vapaaehtoisia palveluja. Osa lakisääteisistä palveluista tulee järjestää määrärahasta riippumatta, mm. työttömyysetuuksien kuntaosuusmaksut sekä lakisääteinen palvelutaso. Kun taas osa lakisääteisistä palveluista on määrärahariippuvaisia ja niitä voidaan järjestää tai tuottaa myönnetyn määrärahasumman puitteissa.

Lakisääteisissä palveluissa on myös tarvesidonnaisia palveluja, joita tulee järjestää, mikäli laissa säädetyt tarpeperusteet edellyttävät, kuten muutosturvakoulutus tai kotoutumiskoulutus. Lakisääteisten palvelujen lisäksi työllisyyspalveluilla on ollut vapaaehtoisia palveluja, joilla on edistetty työllistymistä tai tuettu heikossa työmarkkina- asemassa olevien edellytyksiä saada työtä. Toimeksiantotehtävät ovat esimerkiksi muiden tahojen kanssa sovittuja yhteistyötapoja tai sisäisesti saatuja toimeksiantoja.

Elinvoima- ja työllisyysjaoston päättämät työllisyyspalvelujen keskeiset linjaukset:

- Työllisyyspalvelujen järjestämisestä aiheutuneita toimintakustannuksia sekä työttömyysetuuksien maksuosuuksista aiheutuvia kustannuksia tullaan seuraamaan erillisinä kohteina. Palvelutuotannon osalta on lähtökohtaisesti pysyttävä budjetissa ja tarvittaessa sopeutettava toimintaansa budjetissa pysyäkseen.
- Jatkossa työllisyyspalvelut kohdentaa vaikuttavia palveluja ja/tai toimenpiteitä erityisesti nuoriin (alle 29-vuotiaat) ja juuri työttömäksi jääneisiin (0-6 kk). Näin ehkäistään pitkäaikaistyöttömyyden syntymistä ja hillitään työttömyysetuuksien kustannusten kasvua.
- Työllisyyspalvelut tulee karsimaan niitä eri kohderyhmille myönnettäviä palveluja, jotka eivät suurella todennäköisyydellä johda pysyvään työllistymiseen tai lisää merkittävästi työnhakijan edellytyksiä siirtyä työelämään.
- Vuoden 2025 aikana työllisyyspalvelut tarkastelee nykyisiä avustuksia kriittisesti ja käytössä olevia avustustuotoja kehitetään edelleen tai lakkautetaan. Samalla pohditaan uusia, vaikuttavampia avustuksia, jotka vastaavat Lahden kaupungin ja TE-uudistuksen tavoitteisiin.

- Työllisyyspalvelujen ostopalveluissa suositetaan innovatiivisia ratkaisuja ja tulosperusteista hankintaa. Kumppanuusmallilla tuotettavia palveluja kehitetään edelleen ensi vuoden aikana, sillä jatkossa palvelujen tuottamisessa tulisi hyödyntää sidosryhmiä ja koko ekosysteemiä entistä enemmän.
- Kaupungin sosiaaliseen vastuuseen (6.1), ekosysteemien hyödyntämiseen (6.2) sekä osaavan työvoiman saatavuuteen (7-8) tarvitaan kaupunkitasoiset ratkaisut, koska niillä on suuri merkitys työllisyyspalvelujen onnistumiselle ja etuuksien tuottamille kustannuksille.

6.1) Työllisyyden edistäminen on jatkossa osa Lahden kaupungin peruspalveluja, joka on integroitunut kaupungin muuhun toimintaan. Muiden palvelualueiden toiminta ja päätökset vaikuttavat työllisyyspalvelujen toimintaan ja sen tehtävässä onnistumiseen.

6.2) TE-uudistuksen tavoitteena on vahvistaa työllisyyttä sekä lisätä palvelujen saatavuutta ja vaikuttavuutta tuomalla palvelut lähemmäksi asiakasta ja kytkemällä palvelut osaksi laajaa kuntaekosysteemiä (kunnan sisäinen ja ulkoinen ekosysteemi).

- Kaupungilla on toimivat työnantaja- ja yrityspalvelut, joka tarkoittaa toimivaa työnvälitystä ja yhteistyötä Ladecin ja alueen oppilaitosten kanssa. Toimivaa yhteistyötä tiivistetään entisestään ja sidotaan yhteen oppilaitosten kanssa tehtävään yhteistyöhön, jotta voidaan nopeuttaa työhön sijoittumista.
- Työllisyyspalveluissa tulee toimimaan tehokkaat työtä hakevien maahanmuuttajien kotouttamis- ja työllistämispalvelut, jossa kotoutumisajan jälkeen maahanmuuttajat asioivat työnhakuammattinsa mukaisesti ammatilakohtaisissa työnhakijapalveluissa. Myös tämä uudistus lisää maahanmuuttajien kotoutumista ja pitovoimaa.
- Työllisyyspalveluissa tullaan kilpailuttamaan ja teettämään kustannus-hyötyanalyysi työmarkkinatuen rahoitusmallin muutoksista suhteessa työvoimapalvelujen järjestämiseen, palvelujen tuottamiseen ja niiden vaikuttavuuteen. Lisäksi tiedolla johtamisen ja ennakkoinnin osaamista tullaan vahvistamaan.

Elinvoiman palvelualueella toimii TOTTA! - Työkyvyn ja työelämäosallisuuden tunnistaminen työllisyshoidon agendana -hanke, jonka toiminta jatkuu lokakuuhun 2026. Hanke toimii työllisyyspalvelujen asiakkaiden kanssa etsien yksilöllisiä ratkaisuja. Tämän lisäksi elinvoiman palvelualueella toimii International Work Lahti -hanke eli IWL-hanke, jonka tavoitteena on Lahden seudun vieraskielisten työnhakijoiden mahdollisimman nopea työllistyminen. Työnantajille IWL-hanke tarjoaa osaavaa työvoimaa työnantajan tarpeisiin räätälöidysti. Molemmat hankkeet ovat ESR-osarahoitteisia.

Lahti ja Päijät-Hämeen työllisyysalue, jonka vastuukuntana toimii Hollolan kunta ovat tehneet sopimuksen Päijät-Hämeen työvoimaviranomaisten välisestä yhteistyöstä. Päijät-Hämeen muut yhdeksän kuntaa muodostavat Päijät-Hämeen työllisyysalueen, joka toimii maakunnan toisena työvoimaviranomaisena. Työvoimaviranomaisten välinen yhteistyö tukee alueen elinvoiman kasvua, yhdenvertaisen ja tasalaatuisen palvelun tasoa maakunnassa sekä alueen sidosryhmien kanssa tehtävää yhteistyötä. Työvoimaviranomaisten välinen yhteistyö voi koskea yhteisiä hankintoja, työvoimakoulutuksia, työnantaja- ja yrityspalvelujen yhteisiä toimintamalleja, viestintää tai muita yhteistoiminnan muotoja. Yhteistyön tavoitteena on parantaa työllisyyden edistämisen vaikuttavuutta Päijät-Hämeessä. Työvoimaviranomaiset tähtäävät tehokkaaseen, taloudelliseen, tasapuoliseen ja avoimeen yhteistyöhön. Yhteistyötä arvioidaan säännöllisesti, kehitetään ja seurataan työvoimaviranomaisten kesken muodostettavassa operatiivisessa yhteistyöryhmässä. Tätä sopimusta voidaan muuttaa tai irtisanoa osapuolten näin päättäessä hallintosääntöjen mukaisesti.

Päijät-Hämeen kunnat ovat tehneet tiivistä yhteistyötä TE-uudistuksen valmistelussa. Yhteistyön periaatteista ja tavoitteista allekirjoitettiin kaikkien kuntien kesken Aiesopimus työvoimaviranomaisten välisestä yhteistyöstä, joka käsiteltiin kaupungin hallituksessa syyskuussa 2023.

Lahti on yhdessä Päijät-Hämeen muiden kuntien kanssa perustanut tulosperusteisen dynaamisen hankintarekisterin työllisyyspalvelujen hankkimista varten. Rekisterillä luodaan uutta ja joustavaa maakunnallista mallia hankkia palveluja, kun kaikki työllisyyspalvelut siirtyivät kuntien vastuulle 1.1.2025. Hankintarekisteri perustettiin yhteishankintana Lahden kaupungin toimesta, siten että kaikki Päijät-Hämeen kunnan muodostavat hankintarenkaan.

3.5.3. Avustukset sekä maksu- ja rahoitusosuudet

Työllisyyspalvelujen tukien, avustusten ja maksujen saajat vahvistetaan käyttösuunnitelmassa niiltä osin, kun aiemmin tehty päätös on sidottu kaupunginvaltuuston myöntämään määrärahaan ja/tai elinvoiman palvelualueen käyttösuunnitelmaan. Muiden avustusten ja tukien saajat päätetään käyttösuunnitelmassa niiltä osin, kun ne edel-

lyttävät vuositason päätöksiä. Elinvoima- ja työllisyysjaosto (ETJ) ja viranhaltijat voivat tehdä uusia erillispäätöksiä avustuksista tai sopimuksista käyttösuunnitelmavuoden aikana käyttösuunnitelmansa puitteissa. Maksatus tehdään aiemmin sovitun mukaisesti ja huomioiden Lahden kaupungin talousarvion toimeenpano-ohjeet (kaupungin-hallitus 2.12.2024 § 413). Avustuksen ja tuen saajan tulee raportoida toiminnastaan em. toimeenpano-ohjeen tai tehdyn sopimuksen mukaisesti.

Käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä myönnetään seuraavat tuet vuodelle 2025:

Tukien ja maksujen saajat	Tuki, sopimus, maksu tai rahoitusosuus	Euroa, enintään
Lahden Diakonialaitos/Lahden Diakoniasäätiö sr	Stoori-työpajahanke	10 415,00
Lahden romanit ry	Nikulan toimintakeskuksen toiminta-avustus	30 400,00
Kaikki yhteensä		40 815,00

Valtiontukiarviointi

Lahden Diakoniasäätiö ja Lahden romanit ry eivät kyseisen tuen avulla harjoita taloudellista toimintaa, joten EU:n valtiontukisääntelyä ei sovelleta myönnettäviin tukiin. Jos tuen saaja muuten harjoittaa taloudellista toimintaa, on ei-taloudellinen toiminta eriytettävä kirjanpidossa.

Seuraavat tukien ja maksujen saajat vahvistetaan aiemmin tehtyjen päätösten, jotka ovat sidottuja kaupunginvaltuuston myöntämiin määrärahoihin ja/tai elinvoiman palvelualueen käyttösuunnitelmaan, tai toistaiseksi voimassa olevien sopimusten perusteella:

Tukien ja maksujen saajat	Tuki, sopimus, maksu tai rahoitusosuus	Euroa, enintään
Avain-säätiö	Simulaatiomalli työelämävalmennuksen tueksi -hanke	17 957,00
Kaikki yhteensä		17 957,00

4. Käyttösuunnitelman liitteet

4.1. Liite 1 Osamäärärahat vastuualueittain

Osamäärärahat (määrärahat ja tuloarviot) jaetaan käyttösuunnitelmassa kustannuspaikkatasoille sitovuustasojen sisällä. Osamäärärahoja voidaan käyttösuunnitelmavuoden aikana siirtää ilman toimielinkäsittelyä kustannuspaikkojen välillä niin, että muutos ei vaikuta sitovuustason määrärahoihin.

Elinvoiman yhteiset ja kasvupalvelut

	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
Sitova toimintakate	4 051 300	17 014 700	-12 963 400
Elinvoiman yhteiset	2 203 000	4 028 300	-1 825 300
Elinvoiman yhteiset	0	864 400	-864 400
Hanketoiminta	2 203 000	3 163 900	-960 900
Kasvupalvelut	1 848 300	12 986 400	-11 138 100
Kasvupalvelujen yhteiset	0	700 000	-700 000
Ympäristökehitys	0	461 300	-461 300
Elinkeinopalvelut	0	3 479 400	-3 479 400
Innovaatiopalvelut	0	5 040 000	-5 040 000
Tapahtumapalvelut	10 000	2 532 100	-2 522 100
International House Lahti	1 838 300	773 600	1 064 700

Työllisyyspalvelut

	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
Sitova määräraha ja tuloarvio	25 000	46 769 600	-46 744 600
Työllisyyspalvelut	25 000	46 769 600	-46 744 600
Työllisyyspalvelujen yhteiset	0	24 484 100	-24 484 100
Asiakaspalvelut	0	10 680 500	-10 680 500
Työllistämisen edistäminen	25 000	11 605 000	-11 580 000

4.2. Liite 2 Laskentatunnisteet ja hyväksyjät

Käyttösuunnitelmassa päätetyistä hyväksymisoikeuksien muutoksista päätetään erikseen vuoden aikana tai ne ovat voimassa seuraavan vuoden käyttösuunnitelman hyväksymiseen asti.

Työllisyyspalvelujen tulee turvata asiakaspalvelun toteutuminen 1.1.2025 alkaen, kuten myös osto- ja myyntilaskujen hyväksyntäoikeudet. Hyväksyntäoikeudet vastaavat vuoden 2024 organisaation mukaisia hyväksyntäoikeuksia. Käyttösuunnitelman laskentatunnisteet ja hyväksyjät päätetään uudelleen, kun pysyväisluonteinen organisaatio on muodostettu yhteistoimintamenettelyn jälkeen.

Kustannuspalkka/ selite	Toiminto	Tuote	Hyväksyjän nimi	Varahyväksyjän nimi
Elinvoiman palvelualue				
Koko elinvoiman palvelualueita koskien				
Kaikki palvelualueen tulo- ja menotositteet			Elinvoimajohtaja	Kasvupalvelujohtaja, työllisyyspalvelujohtaja
Investointeihin ja irtaimen omaisuuteen liittyvät kirjaukset			Elinvoimajohtaja	Kasvupalvelujohtaja, työllisyyspalvelujohtaja
Tasetileihin liittyvät kirjaukset/kohdistukset (kp 1000)			Elinvoimajohtaja	Kasvupalvelujohtaja, työllisyyspalvelujohtaja
Tositteen hyväksyjä voi hyväksyä tositteessa olevan vastakirjauksen tasetilille (kp 1000)				
Palvelualueen muistiotositteella kirjattavat kirjanpidon kirjaukset			Controller	Controller, johtava controller, laskentapäällikkö, talousjohtaja
Elinvoiman yhteiset				
2002 Elinvoiman yhteiset			Elinvoimajohtaja	Kasvupalvelujohtaja, työllisyyspalvelujohtaja
Elinvoimajohtajan tehtävään liittyvät laskut			Kaupunginjohtaja	Kaupunkikehitysjohtaja, sivistysjohtaja
2002 Elinvoiman yhteiset	C004 Hanketoiminta	-	Kasvupalvelujohtaja	Kehityspäällikkö
Kehityspäällikön tehtävään liittyvät laskut			Kasvupalvelujohtaja	Elinvoimajohtaja
2002 Elinvoiman yhteiset	C004 Hanketoiminta	E200 Elinkeinopalvelujen hankkeet	Elinkeinopäällikkö	Kasvupalvelujohtaja, elinvoimajohtaja
		E201 Ympäristökehityksen hankkeet	Ympäristöjohtaja	Kasvupalvelujohtaja, elinvoimajohtaja
		E202 Tapahtumapalvelujen hankkeet	Tapahtumapäällikkö	Kasvupalvelujohtaja, elinvoimajohtaja
		E203 Innovaatiopalvelujen hankkeet	Kasvupalvelujohtaja	Elinvoimajohtaja, elinkeinopäällikkö
		E204 IHL-palvelujen hankkeet	Kansainvälisen osaaminen päällikkö	Kasvupalvelujohtaja, elinvoimajohtaja
		E205 Työllisyyspalvelujen hankkeet	Työllisyyspalvelujohtaja	Kasvupalvelujohtaja, elinvoimajohtaja
		E206 Hankepalvelut	Kehityspäällikkö	Kasvupalvelujohtaja, elinvoimajohtaja
Kasvupalvelut-vastuualue				
2202 Kasvupalvelujen yhteiset			Kasvupalvelujohtaja	Elinvoimajohtaja, elinkeinopäällikkö
Kasvupalvelujohtajan tehtävään liittyvät laskut			Elinvoimajohtaja	Työllisyyspalvelujohtaja
2203 Ympäristökehitys			Ympäristöjohtaja	Kasvupalvelujohtaja, elinvoimajohtaja
Ympäristöjohtajan tehtävään liittyvät laskut			Kasvupalvelujohtaja	Elinvoimajohtaja
2204 Elinkeinopalvelut			Elinkeinopäällikkö	Kasvupalvelujohtaja, elinvoimajohtaja
Elinkeinopäällikön tehtävään liittyvät laskut			Kasvupalvelujohtaja	Elinvoimajohtaja
2205 Innovaatiopalvelut			Kasvupalvelujohtaja	Elinvoimajohtaja, elinkeinopäällikkö
2206 Tapahtumapalvelut			Tapahtumapäällikkö	Kasvupalvelujohtaja, elinvoimajohtaja
Tapahtumapäällikön tehtävään liittyvät laskut			Kasvupalvelujohtaja	Elinvoimajohtaja
2207 International House Lahti			Kansainvälisen osaaminen päällikkö	Kasvupalvelujohtaja, elinvoimajohtaja
Kansainvälisen osaamisen päällikön tehtävään liittyvät laskut			Kasvupalvelujohtaja	Elinvoimajohtaja
Työllisyyspalvelut-vastuualue				
2302 Työllisyyspalvelujen yhteiset			Työllisyyspalvelujohtaja	Palvelupäällikkö
Työllisyyspalvelujohtajan tehtävään liittyvät laskut			Elinvoimajohtaja	Kasvupalvelujohtaja
2303 Asiakaspalvelut			Työllisyyspalvelujohtaja	Palvelupäällikkö
2320 Työllistämisen edistäminen			Työllisyyspalvelujohtaja	Palvelupäällikkö
	C264 Työllisyyspalvelujen työpajat	E256 Nuorten pajat	Palvelupäällikkö (sivistyspalvelut)	Nuorisotoimienjohtaja (sivistyspalvelut)